

Plan for idrett og friluftsliv 2024 – 2027 (2035)

Høringsutkast – oktober 2023

Forord

Skrives i forbindelse med bystyrets sluttbehandling av planen i mars 2024.

Sammendrag

Fysisk aktivitet og folkehelse

Bodø kommune skal være kjennetegnet av et bredt tilbud av aktiviteter innenfor idrett, friluftsliv og nærmiljø. For å fremme god folkehelse er trivsel, tilhørighet og fysisk utfoldelse viktig. Dette krever en bevisst satsing på tiltak og rammer som kan øke aktivitetsnivået blant Bodøs innbyggere i alle aldre.

Kommunedelplan

Plan for idrett og friluftsliv 2024 – 2027 (2035) er en temaplan og et styringsredskap for politikere og administrasjon innenfor området idrett, friluftsliv og nærmiljø. Planen skal bidra til å unngå at prioriteringer blir foretatt ut fra kortsiktige behov og særinteresser, og heller ses opp mot samfunnsmessige, folkehelsemessige og idrettspolitiske mål. For å kunne søke statlige spillemidler er det et vilkår at kommunen har en politisk vedtatt handlingsplan for fagområdet.

Kravet er forankret i at utbyggingen av idrettsanlegg stadig har blitt utvidet til nye anleggsgrupper og nye målgrupper, og at det over tid har oppstått behov for bedre styring av bruken av spillemidler ut fra ovennevnte målsettinger.

Plan for idrett og friluftsliv 2024-2027 er en del av plansystemet i Bodø kommune, og forankret i vedtatt planstrategi.

I perioden 2024 - 2027 foreslås blant annet at følgende oppgaver og prosjekter blir prioritert:

- Kyststi (Bodøsjøen – Mørkvedbukta)
- Rehabilitering av Stordalen, Aspmyra, Tverlandet og Bankgata kunstgressbaner
- Utskifting til LED-belysning (skiløyper, kunstgressbaner og idretts- og nærmiljøanlegg)
- Rehabilitering av friidrettsanlegget på Mørkvedlia
- Rehabilitering av Parken frisbeegolfbane
- Etablering av friluftslivtoaletter (Søndre Bakksund/Saltstraumen, Heia, Ausvika)
- Rehabilitering av svømmehallen ved Bodin VGS
- Turvei Rønvikfjellet (Linken – Turisthytta – Ramnfloget)

Innhold

1.0 INNLEDNING	4
1.1 Bakgrunn og formål med planen – et politisk dokument og styringsredskap	4
1.2 Planprosess	5
1.3 Bodø kommunes ansvar og rolle	5
1.4 Sentrale føringer / nasjonal politikk	6
1.5 Regionale føringer / fylkeskommunale planer	7
1.6 Lokale føringer / kommunale planer	8
1.7 Fakta om Bodø	9
2.0 OPPSUMMERING PLANPERIODE 2019 – 2023	10
2.1 Anleggstiltak 2019 – 2023	10
2.2 Resultatvurdering 2019 – 2023	11
3.0 UTVIKLINGSTREKK OG TRENDER I FYSISK AKTIVITET	13
3.1 Organisert idrett og friluftsliv i Bodø	13
3.2 Egenorganisert idrett og friluftsliv i Bodø	14
3.3 Stillesitting og fysisk inaktivitet – en voksende utfordring?	15
3.4 Fysisk aktivitet blant barn	15
3.5 Fysisk aktivitet blant voksne	16
4.0 ANLEGGSTATUS I DAG	17
4.1 Anleggsdekning – ulike kategorier	17
4.2 Analyser av anleggsdekning – flerbukshaller og kunstgressanlegg	18
4.3 Status og analyse av bydeler og bygdesenter	19
4.3.1 Sentrum	20
4.3.2 Rønvik	21
4.3.3 Alstad, Bodøsjøen og Grønnåsen	22
4.3.4 Hunstad, Mørkved og Støver	23
4.3.5 Tverlandet og Saltstraumen	24
4.3.6 Nordsia (Bratten - Festvåg)	25
4.3.7 Kjerringøy og Væran	26
4.3.8 Skjerstad og Misvær	27
5.0 MÅL	28
5.1 Hovedmål	28
5.2 Målgruppe	28
5.3 Delmål:	28
5.3.1 NOK - Nok anlegg for aktivitet	28
5.3.2 NÆRT - Nærhet til aktivitet	28
5.3.3 VARIERT - Variasjon i aktivitet	29
6.0 IDRETT	30
6.1 Delmål og strategi/tiltak for idrett:	30
6.1.1 Delmål 1: NOK	30
6.1.2 Delmål 2: NÆRT	31
6.1.3 Delmål 3: VARIERT	31

6.2 Idrettsarealer	31
6.3 Spesialanlegg for idrett	32
6.4 Noen sentrale områder for anlegg - idrettsparker	32
6.5 Fotballanlegg	33
6.7 Bruk av kommunale og private idrettsanlegg	35
7.0 FRILUFTSLIV	36
7.1 Delmål og strategi/tiltak for friluftsliv:	36
7.1.1 Delmål 1: NOK.....	36
7.1.2 Delmål 2: NÆERT.....	37
7.1.3 Delmål 3: VARIERT	37
7.2 Friluftsområder – tilrettelegging og bruk	37
7.3 Naturmangfold og naturverdier	38
7.4 Stier og løyper - tilrettelegging	38
7.5 Arealer til friluftsliv	39
8.0 NÆRMILJØ OG EGENORGANISERT AKTIVITET	40
8.1 Delmål og strategier/tiltak for nærmiljø og egenorganisert aktivitet	40
8.1.1. Delmål 1: NOK.....	41
8.1.2. Delmål 2: NÆERT.....	41
8.1.3. Delmål 3: VARIERT	41
8.2 Skolenes uterom – møteplasser i nærmiljøet	41
8.3 Nye aktiviteter	42
9.0 FELLES FOR RESULTATOMRÅDENE	43
9.1 Klima og miljø	43
9.1.1 Støy og lysforurensing	43
9.2 Deltakelse for alle	43
9.2.1 Sosial ulikhet.....	44
9.2.2 Universell utforming	44
9.3 Utbyggingsavtaler – verktøy for utvikling av felles infrastruktur	45
9.4 Samarbeid og dialog	45
9.5 Drift og vedlikehold	45
9.6 Økonomi	46
9.6.1 Idretts- og nærmiljøanlegg.....	46
9.6.2 Friluftslivsområder og ferdselsårer	46
9.6.3 Kommunal støtte til idrett og friluftsliv – faste avtaler	47
10.0 HANDLINGSPROGRAM	48
10.1 Forslag til retningslinjer ved prioritering av handlingsplanen 2024 – 2027	48
10.2 Prioritert handlingsplan 2024 – 2027	49
10.3 Uprioritert handlingsplan 2028 – 2035	51
11.0 VEDLEGG	52
11.1 Begrepsforklaringer	52
11.3 Ferdigstilte tiltak 2019-2023	54
11.4 Referanseliste	56

1.0 Innledning

Bodø kommune vil legge til rette for fysisk aktivitet, deltakelse i idrett, og et helsefremmede miljø gjennom god stedsutvikling, gode idrettsanlegg og aktivitetsarealer. God planlegging kan bidra til integrering og tilhørighet for alle befolkningsgrupper ved å skape felles møteplasser og legge til rette for deltakelse i fysiske og sosiale aktiviteter.

Fysisk aktivitet er et verktøy for å opprettholde og vedlikeholde god helse, samt en viktig bidragsyter i å forebygge, utsette og eller lindre kroniske sykdommer. Ved god planlegging kan det legges gode rammer for en sunn livsstil som inkluderer fysisk aktivitet. Dette kan oppnås ved å gjøre det mulig for befolkningen å være aktiv i hverdagen, i eget nærmiljø. God tilgang til områder for lek, idrett, rekreasjon og nærfriluftsliv for alle generasjoner, uansett bakgrunn og fysiske forutsetninger, er en forutsetning for dette.

Planens innhold er avgrenset til å gjelde områdene idrett, friluftsliv, nærmiljø og egenorganisert aktivitet. Nærmiljø innbefatter i denne sammenheng bydelsparker, nære turområder, skolenes uteområder og nærmiljøanlegg. Barnehager og lekeklasser inngår ikke.

Hovedmålgruppen for tilrettelegging av idrettsanlegg er barn (6-12 år) og ungdom (13-19 år). Samtidig er det et mål at tiltak innenfor nærmiljø og friluftsliv skal ivareta hele befolkningen.

1.1 Bakgrunn og formål med planen – et politisk dokument og styringsredskap

Plan for idrett og friluftsliv er en kommunal temaplan, politisk dokument og styringsredskap, uten juridisk bindende virkning. Temaplanen angir prioriterte satsingsområder og en prioritering av små og store anlegg for planperioden. Eventuelle arealvurderinger i planen må tas inn og vedtas i kommuneplanens arealdel for å få rettsvirkning. Plan for idrett og friluftsliv har et 12 års perspektiv og skal som hovedregel revideres en gang hver valgperiode, hvert fjerde år. Kommunal finansiering av anlegg og tiltak vurderes i forbindelse med årlig behandling av kommunens økonomiplan.

En sentral utfordring i den norske idrettspolitikken er utvikling og prioritering av idrettsanlegg. Flere faktorer skal hensyntas når idrettsanlegg skal bygges, bl.a. breddeidrettens behov, toppidrettens behov, folkehelseperspektivet og aktivitet for ulike grupper. Det er videre viktig å planlegge for å imøtekomme et økt press om realisering av anlegg. Utbygging av anlegg bør baseres på en helhetlig vurdering. Størrelse og omfang av investeringene bør vurderes nøye. Kommunens bidrag bør gå i retning av å gi flest mulig anledning til å oppleve mestring, utvikling og sosial tilhørighet, med særlig fokus på hovedmålgruppen barn (6-12 år) og unge (13-19 år). I tillegg vil prioriteringene være av geografisk karakter knyttet til hvor anlegg bør bygges, samtidig som prioriteringer må gjøres mellom de ulike særvidrettene og deres behov.

Som grunnlagsdokumentasjon for søknad om spillemiddelstøtte fra staten har Kulturdepartementet satt som krav at det skal være en vedtatt kommunal plan for fagområdet, inkludert et fireårig prioritert handlingsprogram for utbygging av anlegg og områder for idrett, friluftsliv og nærmiljø. Kravet er stilt for å sikre:

- Sterkere kommunal styring av anleggsutbyggingen
- Klarere prioritering i kommunene
- Utvikling av idrettsanlegg og friluftsområder sett i et helhetsperspektiv

Bakgrunnen for kravet er at utbyggingen av idrettsanlegg stadig har blitt utvidet til nye anleggsgrupper og nye målgrupper, og at det over tid har oppstått behov for bedre styring av bruken av spillemidler. Dette ut fra generelle samfunnsmessige, folkehelse- og idrettspolitiske målsettinger.

Utbygging av anlegg bør ikke skje på bakgrunn av kortsiktige behov og press fra særinteresser. Planen er ment å gi kommunen, fylkeskommunen og Kulturdepartementet en reell oversikt over anleggsbehovet. På denne måten vil planen kunne bidra til å sikre en behovsrettet anleggsutvikling i kommunen, og dermed sørge for et bedre grunnlag for prioritering av spillemidlene.

1.2 Planprosess

Oppstart av arbeidet med revidering av Plan for idrett og friluftsliv 2024 – 2027 (2035) ble vedtatt av bystyret 27. oktober 2022, i PS 2022/5710. Her er det skissert hvordan arbeidet med planen er planlagt gjennomført. Kommunedirektør i Bodø kommune har hatt det administrative ansvaret for planarbeidet.

Styringsgruppen for prosjektet har bestått av: Kommunedirektør Kjell Hugvik, avdelingsdirektør for Oppvekst- og kultur Elin Eidsvik og kultursjef Arne Vinje.

Arbeidsgruppen har bestått av kulturkontorets seksjon for idrett og friluftsliv: Aviâja Kleist, Gudrun Hagen, Lars Bang, Martin Olaussen og Tom Eilertsen.

Høsten 2022 og i 2023 har det vært gjennomført en omfattende medvirkningsprosess:

- Dialog m/ Bodø idrettsråd
- Drøftingsmøte m/ Byutviklingskontoret
- Møter m/ Mørkvedhallen SA, Tverlandet AL og Bodø Spektrum AS
- Møte m/ Bodø friluftslivforum
- Møte med bassengbrukere ang. Bodin bad
- Møte med fotballklubbene i Bodø, Bodø idrettsråd og Norges fotballforbund
- Presentasjon og innspillsrunde i Samordningsmøtet internt i kommunen
- Styringsgruppemøter
- Workshop m/ Velferdsutvalget
- Workshop m/ Bodø ungdomsråd
- Åpent innspillmøte + Workshop

Høringsperioden er planlagt med 6 uker, med høringsfrist 15. desember. Sluttbehandling i bystyret er planlagt i mars 2024.

1.3 Bodø kommunes ansvar og rolle

Bodø kommune har et ansvar for å legge til rette for at flest mulig skal gis muligheten for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet. Dette ansvaret er ikke et uttrykk for at alle målområder og grupper er like viktige, og at kommunen påtar seg et ansvar for å tilrettelegge for alle typer særinteresser uavhengig av behov. Det er en kommunal oppgave å foreta nødvendige prioriteringer.

1.4 Sentrale føringer / nasjonal politikk

Det finnes flere nasjonale dokumenter som samlet gir sterke føringer for en samfunnsplanlegging som ivaretar fagområdet idrett, fysisk aktivitet og nærmiljø.

Utforming av statens politikk på området er nedfelt gjennom tre departement:

- Kulturdepartementet (KUD) som har ansvar for politikktutforming på idrettsområdet
- Klima- og miljødepartementet (KLD) har ansvar for utformingen av statens friluftspolitikk
- Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) har ansvar for politikktutforming av statens helsefremmende og forebyggende arbeid.

Mål og rammer for den statlige politikken blir formidlet gjennom ulike meldinger, retningslinjer, lover, rundskriv, bestemmelser for tilskuddsordninger mv. For tilskudd (spillemidler) til idretts- og friluftsanlegg vedtas egne [bestemmelser](#) av Kulturdepartementet hvert år.

Både stortingsmeldinger og retningslinjer fastslår at de viktigste målgruppene for idrettspolitikken er barn (6–12 år) og ungdom (13–19 år), i tillegg personer med nedsett funksjonsevne, med mål om at de skal kunne delta i idrett og fysisk aktivitet ut fra ønsker og egne forutsetninger.

Spillemidler til bygging og rehabilitering av anlegg for idrett og fysisk aktivitet i kommunene skal bidra til at alle grupper i befolkninga kan drive idrett og fysisk aktivitet, både i regi av den frivillige, medlemsbaserte idretten og gjennom bedre forhold for egenorganisert, fysisk aktivitet. Turstier, merka rundløyper og skiløyper i nærmiljø og lokalsamfunn er eksempel på anlegg som blir brukt av svært mange i alle aldre til trening, mosjon og rekreasjon.

Stortingsmelding nr.26 (2011-2012) «Den norske idrettsmodellen» - Kulturdepartementet:

- Målgruppe: Barn og ungdom, personer med nedsatt funksjonsevne og inaktive.
- Økt satsning på anlegg for idrett og egenorganisert fysisk aktivitet, herunder friluftsliv.
- Særskilt satsning på idrettsanlegg i storbyer og pressområder.
- Kravet om en kommunal plan for idrett og friluftsliv videreføres.

Stortingsmelding nr. 18 (2015-2016) «Friluftsliv – Natur som kilde til helse og livskvalitet» - Klima- og miljødepartementet:

- Målsettingen er at alle skal kunne utøve friluftsliv i hverdagen. Tilrettelegging av områder og ferdselsårer er et viktig virkemiddel for å gjennomføre dette. God tilrettelegging i nærmiljøet gjør det attraktivt å drive med friluftsliv.
- Allemannsretten opprettholdes og styrkes som et fundament for friluftslivet.
- Ellers er det bl.a. pekt på behovet for å styrke arbeidet med motivasjon og stimulering til friluftsliv for barn, unge og barnefamilier.

Handlingsplan for fysisk aktivitet 2020-2029 «Sammen om aktive liv» – Helse- og omsorgsdepartementet

- Hovedmål 1: Et mer aktivitetsvennlig samfunn der alle uavhengig av alder, kjønn, funksjonsnivå og sosial bakgrunn gis mulighet til bevegelse og fysisk aktivitet.
- Hovedmål 2: Andelen i befolkningen som oppfyller helsemessige anbefalinger om fysisk aktivitet er økt med 10 prosentpoeng innen 2025 og 15 prosentpoeng innen 2030.

Stortingsmelding nr. 15 (2022-2023) «Folkehelsemeldinga – Nasjonal strategi for utjamning av sosiale helseforskjellar» – Helse- og omsorgsdepartementet:

Regjeringen vil:

- føre satsingen på utvikling av bolignære grøntområder i områdesatsingene videre, og prioritere grøntområder i byer og tettsteder i ordninga for statlig sikring av friluftslivsområder
- utarbeide en nasjonal plan for idrettsanlegg
- gjennomføre en helhetlig gjennomgang av spillemiddelordningen til anlegg for idrett og fysisk aktivitet, med mål om å få realisert flere og bedre anlegg, og oppnå økt deltakelse og tilgjengelighet
- legge til rette for aktiv og miljøvennlig transport og gjøre det lettere for alle å velge sykkel eller gange til transport og rekreasjon

Helsedirektoratets anbefaling - Nasjonale råd for fysisk aktivitet

- Barn i alderen 1–5 år bør være allsidig fysisk aktive med varierte rørsler, aktiviteter og lek i minst 180 minutter om dagen.
- Barn og unge i alderen 6–17 år bør være fysisk aktive med moderat til høy intensitet i minst 60 minutter per dag i gjennomsnitt.
- Alle voksne og eldre bør være fysisk aktive regelmessig, og all aktivitet teller.
- Voksne og eldre bør hver uke være fysisk aktive i minst 150 til 300 minutter med moderat intensitet eller i minst 75 til 150 minutter med høy intensitet, eventuelt en kombinasjon.
- Som del av denne aktiviteten bør voksne over 65 år gjennomføre styrke- og balansetrening minst 2–3 ganger per uke for å øke muskelstyrken, holde oppe den fysiske funksjonen og forebygge fall.

Andre nasjonale kilder til kunnskap og anbefalinger

[Tverga](#), ressursenteret for egenorganisert idrett og fysisk aktivitet i Norge, og nettsidene [Idrettsanlegg.no](#), [Godeidrettsanlegg.no](#), [Anleggsregisteret.no](#).

1.5 Regionale føringer / fylkeskommunale planer

Nordland fylkeskommune har vedtatt flere planer og strategier av relevans for kommunens planarbeid på fagområdet:

[Regional folkehelseplan Nordland 2018-2025: Kilder til livskvalitet](#) har bl.a. følgende mål:

- *Alle innbyggere i Nordland skal ha trygge, attraktive og helsefremmende bo- og nærmiljø.*
- *Nordland skal være et inkluderende og likeverdig fylke hvor alle innbyggere kan medvirke og delta på like vilkår.*

[Idrettsstrategi for Nordland 2018-2022](#) hadde bl.a. følgende mål (idrettsstrategien er ikke oppdatert):

Fylkeskommunen skal i samarbeid med idretten og kommunene innen 2022 oppnå en anleggsutvikling som ivaretar spillemidlenes to hovedformål:

- *Anlegg til bruk for trening og konkurranser i regi av organisert idrett*
- *Anlegg og tilrettelegginger med formål å stimulere til lavterskel, egenorganisert aktivitet*

[Fylkestingssak 147/2014](#), om regionale retningslinjer for disponering av spillemidler til anlegg for idrett og fysisk aktivitet, gjelder fortsatt og sier bl.a. følgende:

- *Fylkestinget ønsker en balansert bruk av spillemidlene for å oppnå målet om at alle skal gis mulighet til å drive idrett og fysisk aktivitet i form av trening og mosjon.*
- *Målgruppene barn og ungdom, personer med nedsatt funksjonsevne, inaktive og eldre er gitt særlig prioritet.*

- *For å øke særlig barnas muligheter til allsidig aktivitet nært bosted og skole bør det bygges flere mindre anlegg i nærmiljøet, som tilfredsstillende behovet for både organisert idrettsvirksomhet, egenorganisert allsidig aktivitet og aktivitet relatert til skolens virksomhet og behov.*

1.6 Lokale føringer / kommunale planer

Flere kommunale planer legger føringer for denne planen. Særsilt gjelder dette de overordnede styringsdokumentene Kommuneplanens samfunnsdel og Kommuneplanens arealdel (KPA), og kommunens økonomiplan. Videre ser denne planen også mot øvrige temaplaner, slik som Klima- og energiplan 2019-2031 og respektive handlingsplaner for parker og byrom, naturmangfold, og folkehelse.

To nylig vedtatte temaplaner sorterer innunder Plan for idrett og friluftsliv. Dette er «Ferdsselsåreplan 2023-2030 - Temaplan for stier, ruter, løyper og leder for friluftsliv i Bodø», som ble vedtatt av bystyret i september 2023 i [PS 0123/23](#). Videre «Forvaltningsplan for statlig sikrede friluftsområder» vedtatt av bystyret i desember 2022 i [PS 0183/22](#).

[Kommuneplanens arealdel 2022 – 2034](#) (KPA) legger juridiske føringer for arealbruken i kommunen. Målet med planen er å legge til rette for en arealforvaltning som gir en god, levende og mangfoldig kommune med variert tilbud og mangfold bymiljø. Planen revideres hvert fjerde år.

[Kommuneplanens samfunnsdel 2021-2033](#) er den overordnede og helhetlige strategien for utvikling av Bodøsamfunnet, og inneholder en rekke delmål innenfor 8 ulike innsatsområder. Planen revideres hvert fjerde år. Flere av innsatsområdene har delmål som er relevante og gir føringer for fagområdet idrett, friluftsliv og nærmiljø:

Innsatsområde 2 «Livsfaser»:

- *Alle skal oppleve sosial tilhørighet, mestring og trivsel ut fra egne forutsetninger og på ulike arenaer/møteplasser. Vi skal bidra til å hindre utenforskap.*
- *Bodø skal være en aldersvennlig kommune*

Innsatsområde 3 «Folkehelse og mangfold»:

- *Det skal tilrettelegges for en sosial og fysisk aktiv hverdag for alle i nærmiljøet.*
- *Bodø kommune skal legge til rette for et forutsigbart samarbeid med frivillig sektor.*

Innsatsområde 4 «Bærekraftig byutvikling»:

- *Det skal være fokus på fremtidsrettet infrastruktur og mobilitetsløsninger. Løsninger for fotgjengere, syklister og kollektivtrafikk skal prioriteres foran privatbilisme, og trygg skolevei skal prioriteres aller høyest.*

Innsatsområde 5 «Kulturbyen Bodø»:

- *Alle, særlig barn og unge, skal ha mulighet til å delta i idrett og benytte Bodøs mange idrettsanlegg.*
- *5.6 Alle skal ha mulighet til nære turmuligheter, og det å oppleve utsiktspunkter, strender og naturmangfold i et rent miljø. Verdifulle naturområder skal sikres.*

[Kommunens økonomiplan](#) vedtas for fire år av gangen, med årlig rullering. Tiltak som vedtas i øvrige kommunale planer må forankres i økonomiplanen for å kunne gjennomføres. Dette gjelder også prioriterte tiltak i handlingsprogrammet i Plan for idrett og friluftsliv 2024-2027 (35).

[Klima og energiplan 2019-2031](#) for Bodø har følgende målsettinger:

- Bodø kommune skal redusere sine klimagassutslipp for nybygg og rehabiliteringer av bygg med minimum 35 prosent i forhold til bransjenormen i 2017.
- Energiforbruket i Bodø kommunes eksisterende bygningsmasse skal reduseres med 25 prosent i forhold til 2009-nivå.
- Bodø kommune skal redusere sitt totale klimafotavtrykk med 50 prosent i forhold til 2017.

[Kommunedelplan for grønnstruktur](#)

Planen ble vedtatt i 2017, og er en tematisk kommunedelplan til arealplanen. Hensikten med grønnstrukturplanen er å bevare og videreutvikle byens grønnstruktur innenfor byutviklingsområdet i en situasjon med forventet befolkningsvekst og fortetting. [Handlingsplan for parker og byrom 2019-2031](#) er basert på denne, og har følgende overordnede mål:

- Planen skal bidra til å dekke befolkningens behov for grønne rekreasjonsområder i sentrum, og skal sikre et variert tilbud av uteoppholdsarealer og møteplasser.

Folkehelsearbeidet er forankret i de overordnede kommuneplanene. Samtidig er det vedtatt en egen [Handlingsplan for trivsel og gode levekår 2018-2021](#) som angir fem målområder. Ett av disse er «Lavterskel aktivitetstilbud i bo- og nærmiljø». Der er det satt mål om:

- *det skal tilrettelegges for en sosial og fysisk aktiv hverdag for alle i et hvert nærmiljø*
- *økt tilgang til sosiale møteplasser og åpne anlegg der folk bor*

1.7 Fakta om Bodø

Bodø er regionsenter og fylkeshovedstad for Nordland. Bodø kommunes landareal er på 1 395 km², og kommunen har en kystlinje på hele 802 km. Landskapet er variert fra storhavet og øyriket i vest, til fjorder og fjell i øst.

Kommunesenteret ligger ytterst på Bodøhalvøya og cirka 85 % av kommunens 53 424 innbyggere bor i byutviklingsområdet. Ut over kommunesenteret er Tverlandet med knapt 4 000 innbyggere det andre tettstedet i kommunen. I tillegg er det sentrum på Kjerringøy, ved Saltstraumen, i Skjerstad og i Misvær. Bodøs befolkning utgjør ca. 22 % av Nordland fylkes innbyggere. Andel barn og unge i aldersgruppen 0 – 19 år er 23 %.

Hele kommunen		0-5	6-15	16-19	20-29	30-49	50-59	60-69	70->
Befolkning	53 424	3 210	6 206	2 498	7 576	14 200	7 078	5 714	6 327
Prosent	100 %	6 %	12 %	5 %	14 %	27 %	13 %	11 %	12 %

Det er viktig at Bodø kommune tar gode strategiske grep som sikrer areal for ulike former for fysisk aktivitet i rimelig nærhet til der folk bor. Dette bedrer den enkeltes mulighet til å foreta gode helsevalg. Gode oppvekstmiljø, tilhørighet og levekår som gir rom for fysisk aktivitet, styrker den enkeltes fysiske og psykiske helse og er samfunnsøkonomisk gunstig i et langsiktig perspektiv. Rammevilkårene som blir tilrettelagt av det offentlige, har stor betydning for aktivitet og frivillighet.

Befolkningen i Bodø kommune eldes. Det forventes økt antall seniorer fremover. Det har stor samfunnsmessig betydning at denne gruppen er frisk så lenge som mulig. Tilrettelegging for både organisert og egenorganisert fysisk aktivitet er et godt virkemiddel i denne sammenheng.

2.0 Oppsummering planperiode 2019 – 2023

Ved revisjon av ny plan for idrett og friluftsliv er det hensiktsmessig å foreta en resultatvurdering av fireårsperioden som er tilbakelagt. Dette for å oppsummere utviklingen i perioden, redegjøre for hva som er gjennomført, og ikke.

Bystyret vedtok 25. oktober 2018 *Plan for idrett og friluftsliv 2019 – 2022 (2030)*. Hovedmålet var: **Alle, særlig barn og unge, skal ha mulighet til å delta i idrett, benytte Bodøs mange idrettsanlegg og ha tilgang til nære turområder.**

Barn og unge skal kunne oppleve idrettsglede og mestring ved å delta i organisert idrett og bruk av ulike idrettsanlegg, og ved å benytte seg av nærmiljøanlegg i uorganisert sammenheng.

Barn og ungdom 6-19 år, lite aktive grupper, og personer med nedsatt funksjonsevne var nevnt som viktigste målgrupper. Kommunens mål var å legge til rette for at flest mulig skulle gis mulighet for idrett, fysisk aktivitet og bruk av naturen. Kommunens oppgave i anleggsutviklingen var å foreta nødvendige prioriteringer mellom målgruppene.

Følgende føring for prioritering av anlegg i handlingsplanen ble vedtatt:

1. Rehabilitering av eksisterende anlegg med høy aktivitet.
2. Nærmiljøanlegg – for egenorganisert aktivitet
3. Idretter med høy aktivitet/vekst og manglende fasiliteter
4. Anlegg i bydeler med lav anleggsdekning
5. Støtteanlegg (klubbhus, toaletter, garderobes, lager, tribune, p-pass, etc.).
6. Tilrettelegging for store arrangement

2.1 Anleggstiltak 2019 – 2023

I perioden 2019-2023 er det etablert, rehabilitert og igangsatt tiltak på anlegg og områder innen idrett og friluftsliv for nesten 900 millioner kroner. Antall anlegg og kostnader fordeler seg på følgende kategorier:

Kategori	Antall kommunale anlegg	Antall private anlegg	Kommunale midler (i kr 1 000)	Private midler (i kr 1 000)
Skole- og nærmiljøanlegg	15	0	28 855	0
Friluftsliv, kart, vannaktivitet,	24	8	19 619	1 222
Fotballanlegg	9	4	25 776	53 857
Idrettshus og servicebygg	0	3	0	7 707
Heste- og hundesportanlegg	1	1	100	180
Ski-, alpin- og is-anlegg	2	5	16 282	31 634
Idrettshaller og aktivitetssaler	7	1	91 711	455
Utendørs spesialanlegg (skating, motorsport, friidrett, golf, luftsport)	4	1	47 600	580
Innendørs spesialanlegg (bl.a. klatrehall og 25 m konkurransebasseng)	2	2	470 057	86 115
Bue- og skyteanlegg	0	3	0	8 250
Ca. antall anlegg og investeringer	62	29	700 000	190 000

Tabell 1: Bodø kommune eier Bodø Spektrum AS/KF 100 %, og sorteres derfor som kommunalt anlegg.

Bodø kommune eier 100 % av Bodø Spektrum AS/KF, de sorteres derfor her som kommunale. Største investeringen i femårs-perioden blir konkurransebassenget til Bodø Spektrum AS. Bassenget er i skrivende stund fortsatt ikke ferdig, følgelig foreligger heller ikke endelig sluttkostnad. Det synes likevel klart at dette ene tiltaket vil koste omtrent like mye som de ca. 90 andre tiltakene som er gjennomført i perioden. Den nest største investeringen har vært klatrehallen i Mørkvedlia.

To mindre flerbrukshaller, med uteområder og nærmiljøanlegg, er etablert i de nye skolene på Tverlandet og i Mørkvedbukta. Stordalshallen og 25-meters bassenget på Tverlandet er rehabilitert for bruk i nye 30 år.

Det er bygd flere nye spesialanlegg. Rulleskianlegget på Bestemorenga, skatepark på Bankgata, underkjølt isanlegg ved kvartal 99, og ny skibru over Breivad. Isanlegget ved Kvartal 99 er fortsatt mye brukt, men muligens blir anlegget i minste laget for å være attraktiv for de litt eldre ungdommene. Brua over Breivad muliggjør tråkkemaskinpreparerte skiløyper rundt hele Soløyvatnet.

FK Bodø/Glimt suksess, nasjonalt og internasjonalt, har bidratt til oppgraderinger på Aspmyra stadion. Nytt kunstgress, rehabilitert vanningsanlegg, ekstra tribunekapasitet, innendørs fasiliteter, osv.

Bodø Alpinklubb (tidligere Bodø skiklubb Alpinor) har på få år, med betydelig dugnadsinnsats og noen kommunale og private tilskudd, fått til et attraktivt og stadig mer besøkt alpinanlegg i Skarmoen. Alpklubben har fortsatt mange planer de jobber for å realisere på kort og lengre sikt.

Misvær IL har fått ny heis og utvidet noen traséer i Vestvatn alpinanlegg.

Flere kommunale skolegårder og noen barnehager har fått bedre kvalitet på sine uteområder. Rundt omkring i kommunen er det etablert åtte treningsparker, alle er tilgjengelig for allmennheten. Komplette liste over gjennomførte tiltak, i kommunal og privat regi, ligger som vedlegg, se 11.3. Oppdages det feil eller mangler i oversikten, gi gjerne tilbakemelding til postmottak@bodo.kommune.no innen 15. des. 2023.

2.2 Resultatvurdering 2019 – 2023

I handlingsplanen for 2019 – 2022 var 40 større og mindre anleggstiltak prioritert i kommunal (30) og privat (10) regi. Av disse ble 21 tiltak gjennomført. I tillegg er flere andre tiltak utført underveis. Ett pågår fortsatt for fullt, kyststien Bodøsjøen - Mørkvedbukta. Tre større, prioriterte tiltak fra den prioriterte handlingsplanen ble ikke gjennomført; Fotballhall på Mørkvedlia, Idrettshall ved Rønvik skole og ishall i Bodø.

Bodø kommune har i tillegg gjennomført rundt 40 ulike mindre tiltak, bl.a. nærmiljøanlegg i skolegårder, rehabilitering av lysanlegg i lysløypenettet og flere nærmiljøanlegg på Kvartal 99.

Det realisert flere tiltak enn planen la opp til fra 2018. Bodø kommune har planlagt, finansiert og etablert de største og fleste anleggene. Det er imidlertid positivt å se at private har gjennomført et tyvetalls prosjekter. Her spiller kommunens tilskuddsmidler en betydelig rolle ved siden av lokalt engasjement. Private/lag/foreningers forventninger til kommunal medvirkning og finansiering er høy, det vises også på tiltakene som er spilt inn for neste planperiode.

Gjennomførte tiltak i planperioden har medført nye muligheter for organisert og egenorganisert aktivitet. Bordtennis, bryting og taekwon-do og judo har fått plass i Bankgata flerbrukshall, og konkurranse-bassenget vil gi enda bedre treningsforhold for de som driver med svømmeaktivitet.

Viktige strategier i forrige planperiode var å prioritere nærmiljøanlegg for lavterskel, egenorganisert aktivitet og rehabilitering av eksisterende anlegg.

De siste årene er det bevilget ca. kr 8 mill. pr år til opprusting av skolenes og barnehagenes uteområder. Reduksjon av bevilgningen til kr. 4 mill. fra 2023, prisvekst og etterslep har gjort at oppgraderingene ikke kan følge den planlagte tempoplan. Investeringsmidlene har bidratt til bedre kvalitet på uteområdene på enkelte skoler og barnehager, men fortsatt er det stor kvalitetsforskjell på skolegårdene.

For private er det gode statlige og kommunale stønadsordninger til opparbeidelse av nærmiljøanlegg som f.eks. akebakker, ballbaner og bmx-baner. Med egeninnsats er det ofte mulig å få dekt omtrent alle kontantkostnader. Likevel er antall søknader fra private gått ned de siste årene. Flere nærmiljøanlegg som er bygd de siste 10-20 årene er mindre brukt og driftes ikke. Årsakene er sammensatte og bør drøftes nærmere.

Kommunens opprusting av de bostedsnære turstiene har gitt resultater i form av bedre kvalitet og høyere bruk. Tellingene bekrefter dette. Informasjon og gode stønadsordninger har også stimulert lag og foreninger til stibygging og skilting i kommunen.

Rehabilitering og ivaretagelse av eksisterende anlegg var prioritert høyt i forrige planperiode. Flere tiltak er oppgradert til høyere standard. Eksempler er grusløkker ved skolene som har fått kunstgress, stier er rehabilitert, lysanlegg er oppgradert til LED i lysløyper, i haller og på baner, ventilasjonsanlegg og akustikktiltak er utført, osv. Likevel er det fremdeles et stort etterslep på vedlikehold og rehabilitering av idrettsanlegg og i friluftsområder. Dette blir en stor utfordring fremover dersom rehabiliteringen fortsatt utsettes.

Ved rehabilitering av eksisterende anlegg skal universell utforming eller tilgjengelighet for flest mulig vurderes. Et godt eksempel er rehabiliteringen av Stordalshallen, og også tiltak i skolegårdene utføres. På eldre anlegg og flere steder i friluftsområdene bør mangler utbedres for å bedre tilgjengeligheten der det er mulig.

3.0 Utviklingstrekk og trender i fysisk aktivitet

3.1 Organisert idrett og friluftsliv i Bodø

Omtrent hver tredje Bodøværing er medlem av et idrettslag eller friluftslivsorganisasjon. I 2023 er det registrert 78 idrettslag og rundt 20 friluftslivsorganisasjoner (noen er også registrert som idrettslag) i Bodø.

På landsbasis er den totale aktivitetsandelen 29,1 % innen idrett. I Bodø (2021) finner vi totalt 12 156 aktive innen idrett. Det gir en aktivitetsandel på 24,7 %, noe som er litt under landsgjennomsnittet og litt under kommunene Bodø sammenlignes med. I statistikk fra norsk idrettsindeks ser vi at aktivitetsandelen innen idrett i Norge har vært stabil rundt 31 % fra 2009 til 2019. Under pandemien sank aktivitetsandelen i Norge fra 31,1 % i 2019 til 28,8 % i 2021. Pandemiårene 2020 og 2021 er altså ganske ulike forgående år. Aktivitetsandelen i Bodø fikk også en «knekk» under pandemiårene. Det var litt over 1000 færre utøvere i Bodø i 2020 enn i 2019. Denne nedgangen fortsatte i 2021 med ytterligere 700 færre utøvere. Dette utgjør en nedgang på 12,4 %. Samlet sett har aktiviteten i Bodø vært under landsgjennomsnittet i hele forrige planperiode.

Idrett	2019 (% av innbyggere)	2021 (% av innbyggere)	Utvikling	(%)
Hallidrett	4 121 (8,5)	3 538 (7,2)	-583	-14,15 %
Fotball	3 237 (6,7)	2 946 (6,0)	-291	-8,99 %
Turn og gym	1 670 (3,8)	1 462 (3,0)	-208	-12,46 %
Kampsport	1 019 (2,1)	556 (1,1)	-463	-45,44 %
Svømming	959 (2,0)	727 (1,5)	-232	-24,19 %
Golf	891 (1,8)	985 (2,0)	94	10,55 %
Håndball	785 (1,6)	785 (1,6)	0	0,00 %
Orientering og friluftsliv	679 (1,4)	830 (1,7)	151	22,24 %
Vannsport	644 (1,3)	417 (0,8)	-227	-35,25 %
Sykkel	632 (1,3)	479 (1,0)	-153	-24,21 %
Annen ballsport	594 (1,2)	698 (1,4)	104	17,51 %
Ski	535 (1,1)	267 (0,5)	-268	-50,09 %
Luftsport	401 (0,8)	303 (0,6)	-98	-24,44 %
Friidrett	398 (0,8)	301 (0,6)	-97	-24,37 %
Hestesport	395 (0,8)	315 (0,6)	-80	-20,25 %
Tennis	378 (0,8)	430 (0,9)	52	13,76 %
Diverse idrett	372 (0,8)	345 (0,7)	-27	-7,26 %
Vektløfting og styrkeløft	53 (0,1)	37 (0,1)	-16	-30,19 %
Motorsport	8 (0,0)	46 (0,1)	38	475,00 %

Tabell 2: Oversiktstabell av medlemsutviklingen i organisert idrett i Bodø fra 2019 til 2021. Statistikk fra [Norsk idrettsindeks](#).

Fotball og turn er de to største idrettene blant barn og unge i Bodø per 2021 med en aktivitetsandel på henholdsvis 6% og 3%. Tabellen viser at de aller fleste organiserte idretter har fått en nedgang i løpet av pandemien. Kategoriene turn og gym, luftsport, orientering og friluftsliv, sykkel og kampsport er populære idretter i Bodø sammenlignet med landet ellers ([Norsk idrettsindeks](#)). Turn har siden 2011 vært den idretten i Bodø med størst vekst, med en dobling i antall medlemmer.

Anleggsdekning per innbygger

Kommuner med lavt innbyggertall har generelt sett flere anlegg per innbygger. Særlig gjelder dette kommuner med stort areal. I de kommuner vi sammenligner oss med, har Tromsø, Fredrikstad og Drammen lavere anleggsdekning enn Bodø, relativt til folketallet. Ålesund, Sandefjord, Arendal og

Harstad har bedre anleggsdekning. Bodø ligger noe under landsgjennomsnittet, og følger trenden til andre bykommuner ([Norsk idrettsindeks](#)).

Friluftsansjoner	2018	2022	Utvikling	(%)
Den norske turistforening (DNT)	3111	2889	-222	-7,14 %
Aktive jegere	1390	1410	20	1,44 %
NJFF	1184	1479	295	24,92 %
Speidere	258	146	-112	-43,41 %
4H	0	135	135	0,00 %
Norges sopp- og nyttevekstforbund	0	84	84	0,00 %

Tabell 3: Oversiktstabell av utviklingen i friluftsansjoner i Bodø fra 2018 til 2022. Statistikk hentet fra [Norsk idrettsindeks](#).

Bodø & Omegns Turistforening er den desidert største organisasjonen innen idrett og friluftsliv i Bodø, med ca. 2 900 medlemmer. Noen av friluftsansjonene, for eksempel Bodømarkas venner og Tverlandsmarkas venner, har som formål å drive med tilrettelegging for egenorganisert aktivitet. De etablerer stier, setter opp skilt, bygger gapahuker m.m. til stor glede og nytte for befolkningen.

3.2 Egenorganisert idrett og friluftsliv i Bodø

Mange barn, unge og voksne opplever at organisert idrett og friluftsliv ikke passer for dem. De ønsker å organisere aktivitetene sine selv, gjerne med venner og andre i tilsvarende situasjon. Deltakelse i friluftslivsaktiviteter og egenorganisert idrett og trening har fått størst økt betydning blant voksne, hvor færre deltar i organisert idrett og bruker idrettsanlegg. Interesse rundt ulike former for friluftsliv, styrke og utholdenhetstrening har økt i de siste tiårene. For å legge til rette for at den voksne delen av befolkningen skal være mer aktiv, vil det være viktig å ha tilgang til enkle tilgjengelige nærturanlegg/aktivitetsanlegg der folk bor. Eksempler kan være turstier og enkle styrketreningsapparat i tilknytning til eksisterende anlegg/turstier.

Blant unge er det flest deltakende i organiserte former for idrett og friluftsliv. Likevel vokser det fram nye miljøer og aktiviteter som skiller seg fra den klassiske organiserte ungdomsidretten. Eksempler på slike aktiviteter kan være trial-biking, fjellturer, jibbing/freestyle på ski, skating og trening på treningssenter. Gjennom ungdomsårene skjer det mye. Presset fra skolen øker, venner og sosialt liv prioriteres og fleksibilitet i hverdagen blir viktigere. Samtidig blir idretten mer seriøs og tidkrevende. Siden 2019 har idretten i Norge mistet nærmere 200 000 medlemmer, og størst frafall er det i ungdomsårene. Hvis man henger seg opp i tallene, så er frafall et problem nesten uansett. En sentral utfordring ligger nettopp i hvordan man kan ivareta de som faller utenfor organisert idrett og friluftsliv, slik at de ikke slutter å være aktiv. Ved å tilrettelegge nok, nære og varierte aktivitetsmuligheter kan en skape økt «positivt frafall», og forhindre «negativt frafall».

Idrettspolitikken skal bidra til at folk har et bredt spekter av aktivitetstilbud både i regi av den frivillige medlemsbaserte idretten og gjennom muligheten for fysisk aktivitet. I Bodø kommune er tilbudet for egenorganisert aktivitet tilfredsstillende for utendørsaktiviteter. Friluftsområder, nærmiljøanlegg, treningssparker, stier og løyper kan brukes hele året. Offentlig eide idrettsanlegg, som kunstgressbanene, står også åpne for egenorganisert aktivitet når det ikke er organiserte treninger eller kamper. Tilbudet for egenorganisert aktivitet innendørs i idrettshaller/gymsaler er per nå begrenset, og mulighetene for å drive egen idrett i Bodø omtales som lavere enn landsgjennomsnittet av Norsk Telemarksforskning 2022. Årsaken er at organisert idrett har førsteprioritet på hallflatene, og disponerer all tilgjengelig tid til sine aktiviteter.

3.3 Stillesitting og fysisk inaktivitet – en voksende utfordring?

Hovedpunkter:

- Vi bruker stadig mer tid på stillesittende aktiviteter.
- Blant 6-åringene tilfredsstillter 87 % av jentene og 94 % av guttene anbefalingene for fysisk aktivitet.
- Blant 9-åringene tilfredsstillter 64 % av jentene og 81 % av guttene anbefalingene.
- Blant 15-åringene tilfredsstillter 40 % av jentene og 51 % av guttene anbefalingene.
- Gutter er mer aktiv enn jenter i barnealder – denne trenden snur i voksen alder.
- Blant voksne er det om lag 30 prosent som oppfyller anbefalingene for fysisk aktivitet.

Stillesitting og fysisk inaktivitet er en av framtidens store helseutfordringer, både blant yngre, voksne og eldre. Endring i livsstil og vaner, for eksempel mer stillesitting, har ført til fremvekst av nye livsstilssykdommer og helseplager.

Det er godt dokumentert at regelmessig fysisk aktivitet fører til at livskvaliteten blir bedre, både i form av økt psykisk velvære og bedre generell fysisk helse. Helsegevinstene ved å være i regelmessig fysisk aktivitet gjelder for alle aldersgrupper.

Fra et folkehelseperspektiv bør både barn, voksne og eldre redusere tida de bruker på stillesittende aktivitet, og øke tiden de bruker på aktiviteter i moderat intensitet. Gåing og sykling, som er en naturlig del av hverdagen, er gode eksempler på slike aktiviteter, og er noe de fleste kan utføre. I tillegg bør en form for styrketrening inngå to til tre ganger per uke.

3.4 Fysisk aktivitet blant barn

En studie av Steene-Johannessen med medarbeidere (2019) gjennomført i samarbeid med Folkehelseinstituttet (FHI) målte fysisk aktivitetsnivå i tre tilfeldige utvalg av norske barn og unge (6-åringene, 9-åringene og 15-åringene). Målinger ble gjort i 2005, 2011 og 2018. Blant 6-åringene tilfredsstillter 87 prosent av jentene og 94 prosent av guttene anbefalingene for fysisk aktivitet. Blant 9-åringene tilfredsstillter 64 prosent av jentene og 81 prosent av guttene anbefalingen, mens tilsvarende tall blant 15-årige jenter og gutter er henholdsvis 40 og 51 prosent. I samtlige aldersgrupper er det signifikant flere gutter enn jenter som tilfredsstillter anbefalingen for fysisk aktivitet.

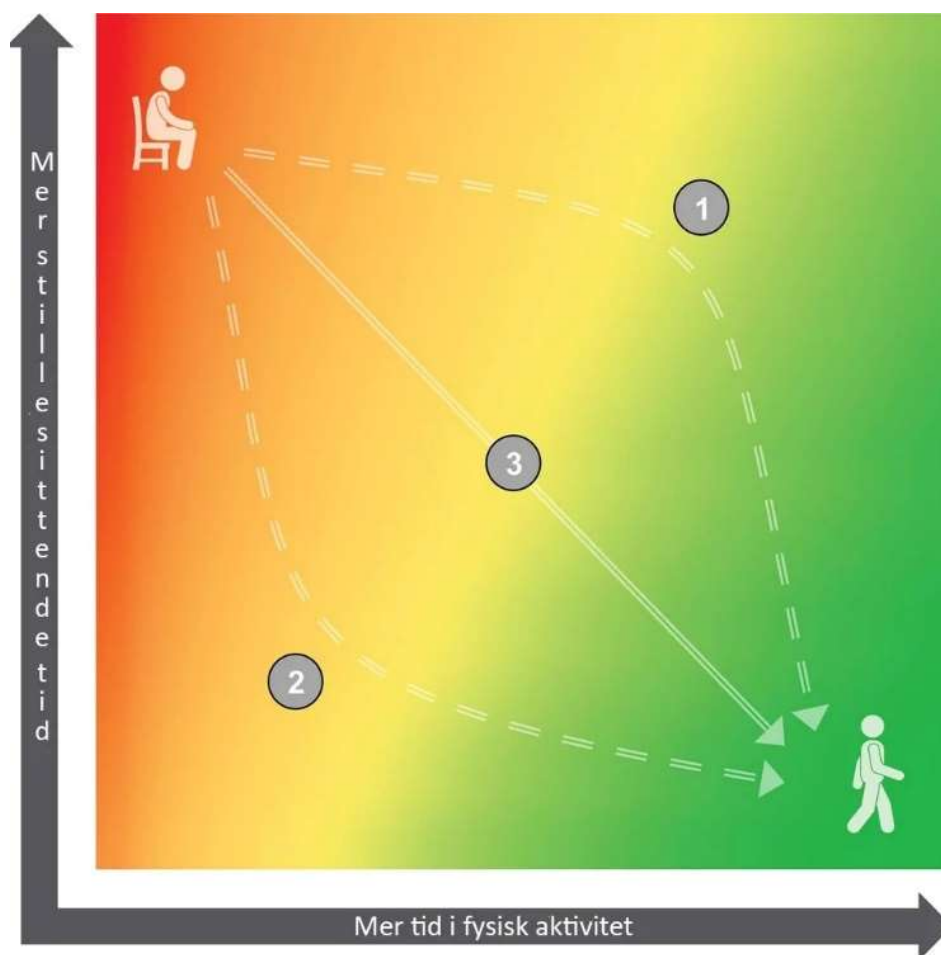
Studien konkluderer med at aktivitetsnivået blant barn og unge stort sett har vært stabilt i perioden 2005 til 2018. Det er små endringer i andelen som ikke oppfyller anbefalingene. Unntaket finner vi blant 9-årige gutter, hvor andelen som ikke tilfredsstillter anbefalingen har økt med 6 prosentpoeng fra 2005-2018. Selv om endringen er liten, er aktivitetsnivået jevnt over for lavt. Rapporten indikerer at samfunnets samlede innsats for å øke aktivitetsnivået og redusere fallet i fysisk aktivitet gjennom barne- og ungdomsårene ikke har vært tilstrekkelig.

I en internasjonal sammenheng ser vi at norske barn og ungdommer er mer fysisk aktive enn andre europeiske land, samt amerikanske og australske barn og ungdom. Bodø har et bredt spekter av aktivitetstilbud som holder store grupper av barn og unge i aktivitet. En stor utfordring er å gjøre tilbudene så attraktive at de får enda flere i fysisk aktivitet. Dette innebærer å fange opp forskjeller i behov som følger av innbyggernes alder, etnisitet, kjønn og sosial status.

3.5 Fysisk aktivitet blant voksne

En undersøkelse publisert av FHI og Norges idrettshøgskole (NIH) i 2023, hvor totalt 3006 personer i alderen 20 til 80 år deltok, viser at voksne sitter for mye stille, og er for lite fysisk aktive. Hele 80 % av den voksne befolkningen i Norge sitter stille åtte timer eller mer hver dag. Av disse er det bare 3 av 10 som oppfyller de nye anbefalingene for fysisk aktivitet. Tall for barn viser at gutter er mer fysisk aktive enn jenter. Hos voksne er mønsteret motsatt, hvor menn i snitt bruker mest tid på stillesittende aktiviteter.

Figur 1: Sammenhengen mellom stillesittende tid og fysisk aktivitet. Risikoen for dødsfall av hjerte- og karsykdom, kreft og andre årsaker går ned når man beveger seg fra det røde til det grønne feltet. Det kan skje gjennom endringer i fysisk aktivitet (1), endring i stillesittende tid (2) eller ideelt sett begge. Kilde: Dempsey et al, 2021.

De nevnte utviklingstrendene viser hvor viktig det er å bidra til å senke terskelen og tilrettelegge tilstrekkelig med muligheter for daglig fysisk aktivitet i alle aldre, både i organisert og egenorganisert idrett og friluftsliv. Det finnes i dag mye kunnskap om helseeffektene av fysisk aktivitet for alle aldersgrupper og kjønn. Det er imidlertid mindre kunnskap om hva som fungerer for å øke aktivitetslysten og aktivitetsnivået, spesielt hos de som er inaktive.

4.0 Anleggsstatus i dag

Bodø kommune har 400 registrerte eksisterende anlegg i Kulturdepartementets anleggsregister. Dette fordeler seg med 226 ordinære anlegg og 174 nærmiljøanlegg. Av disse eier og drifter Bodø kommune 99 ordinære anlegg og 135 nærmiljøanlegg. 18 anlegg er under planlegging, hvorav flesteparten av disse ferdigstilles i løpet av 2024.

Andre store anleggseiere er:

- Bodø Spektrum KF (heleid av Bodø kommune)
- Mørkvedhallen SA (Bodø kommune største eier, Innstranda IL, Hunstad FK, Studentinord og B&OI-Turn er medeiere).
- Tverlandshallen AL (Andelslag med Tverlandet IL som største eier, Bodø kommune eier en liten andel)

Bodø kommune eier og driver flere anlegg, og idrettslagene i Bodø eier og driver færre, enn gjennomsnittet for kommunene i Nordland fylke og i Norge.

	Stat	Fylke	Kommune	Idretten	Andre organisasjoner	Privat	Ukjent
Norge	0,6	1,3	54,0	30,7	4,9	6,8	1,6
Nordland	0,6	1,2	57,4	28,4	5,9	6,0	0,5
Bodø	1,0	3,9	67,0	19,1	1,8	7,1	

4.1 Anleggsdekning – ulike kategorier

De største idrettene har relativt god anleggsdekning i dag. Det er likevel flere idretter som har stor aktivitet og som ønsker mer halltid av ulike årsaker.

Anleggene kan kategoriseres i 4 ulike hovedkategorier:

1) Spesialanlegg

Spesialanlegg er anlegg hvor anleggets utforming og bruk er tilpasset enkelte idretter. Plasseringen har lite å si for hvor brukerne kommer fra. Eksempler på spesialanlegg er for eksempel skistadion på Bestemorenga, klatrehall ved Mørkvedhallen og innendørs fotballanlegg i Nordlandshallen. Bodøhallen vurderes som et spesialanlegg for håndball og arrangementer. Når Bodø kommune vurderer anleggsdekningen i en bydel, vil ikke spesialanleggene være en del av vurderingen om anleggsdekningen i bydelen er god eller bør bedres.

2) Bydels-/flerbruksanlegg

Dette er anlegg hvor barn og unge skal kunne komme seg til treningsanlegget uten behov for transport med bil, og ulike aktiviteter kan foregå ved bruk av samme anlegg. Eksempelvis flerbrukshaller og kunstgressbaner. Bydelsanleggene skal gi muligheter for alle til å delta i og drive med fysisk aktivitet.

3) Nærmiljøanlegg

Et nærmiljøanlegg er et utendørs anlegg eller område for egenorganisert idrett eller annen fysisk aktivitet som ligger i tilknytning til skoler, park- og friområder, bo- og/eller oppholdsområder.

Anleggene er åpne arenaer for trening og lek, og i hovedsak skal det ikke drives organisert aktivitet der. Det er mange nærmiljøanlegg i hver bydel, spesielt i skolegårder der barn og unge også samles utenom skoletid. Det gis statlige spillemidler til bygging og rehabilitering av anlegg med krav til drift i 10 år.

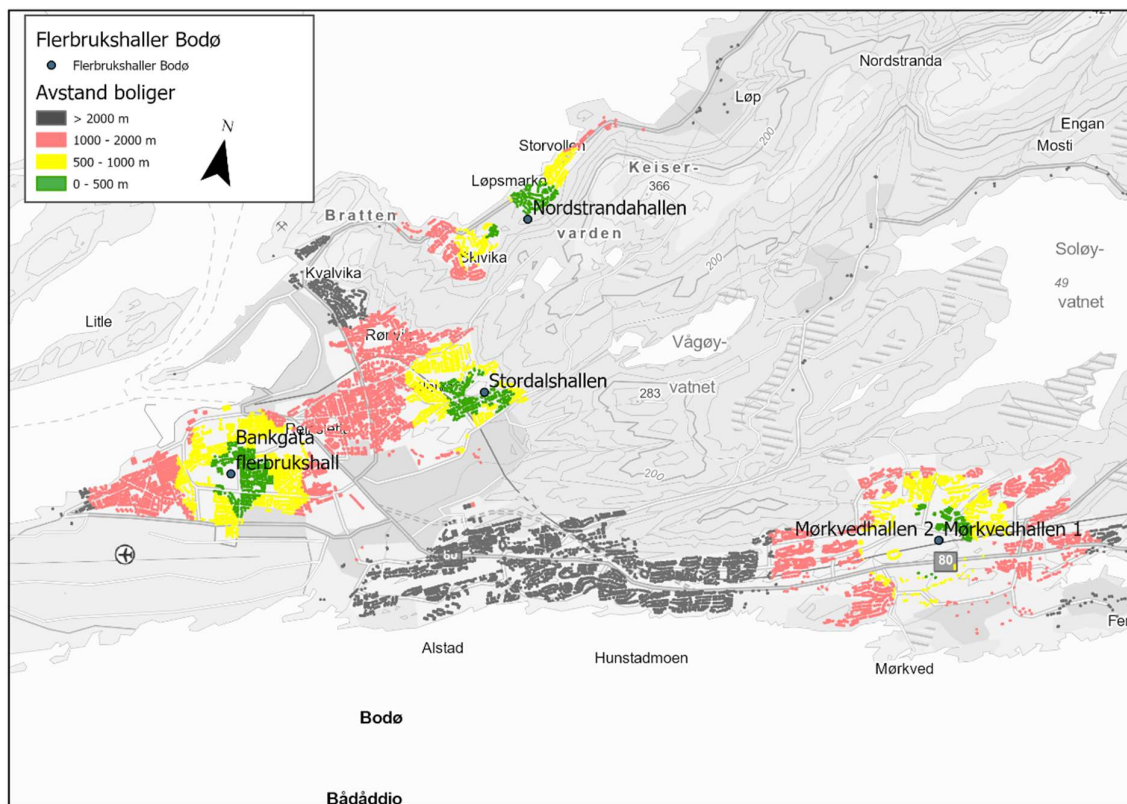
4) Friluftsområder og parkanlegg

Friluftsområder og parkanlegg i Bodø er viktige for byens befolkning. De fleste har nærhet til marka, fjellet og havet. I de fleste bydelene og bygdesentrene har folk tilfredsstillende tilgang til skiltede turveier og grøntområder. Gjennom [Ferdsselsåreplanen](#) er det lagt planer for videre oppgradering.

Bodø kommune har en handlingsplan for parker og byrom som omhandler Bodø sentrum. Målet er å skape uteområder i Bodø sentrum som utfyller hverandre og oppfyller flere funksjoner og behov. Tiltakene planlegges realisert i kommende planperioder. På sikt skal det utarbeides liknende planer for resten av byutviklingsområdet i Bodø.

4.2 Analyser av anleggsdekning – flerbrukshaller og kunstgressanlegg

Flerbrukshallene, kunstgressbanene- og løkkene er viktige idrettsarealer som skaper stor aktivitet i Bodø, og i hver enkelt bydel. De er derfor viktige arenaer når vi skal vurdere status for idrettsanlegg.

Figur 2: Kartet viser flerbrukshallene i sentrumsnære bydelene. Grønne områder angir boliger med avstand til hall under 500 meter. Gule områder har mellom 500 meter og 1 km til flerbrukshall, mens røde områder har mellom 1 og 2 km avstand til flerbrukshall. Avstand er basert på eksisterende vei- og gang-/sykkelveinett.

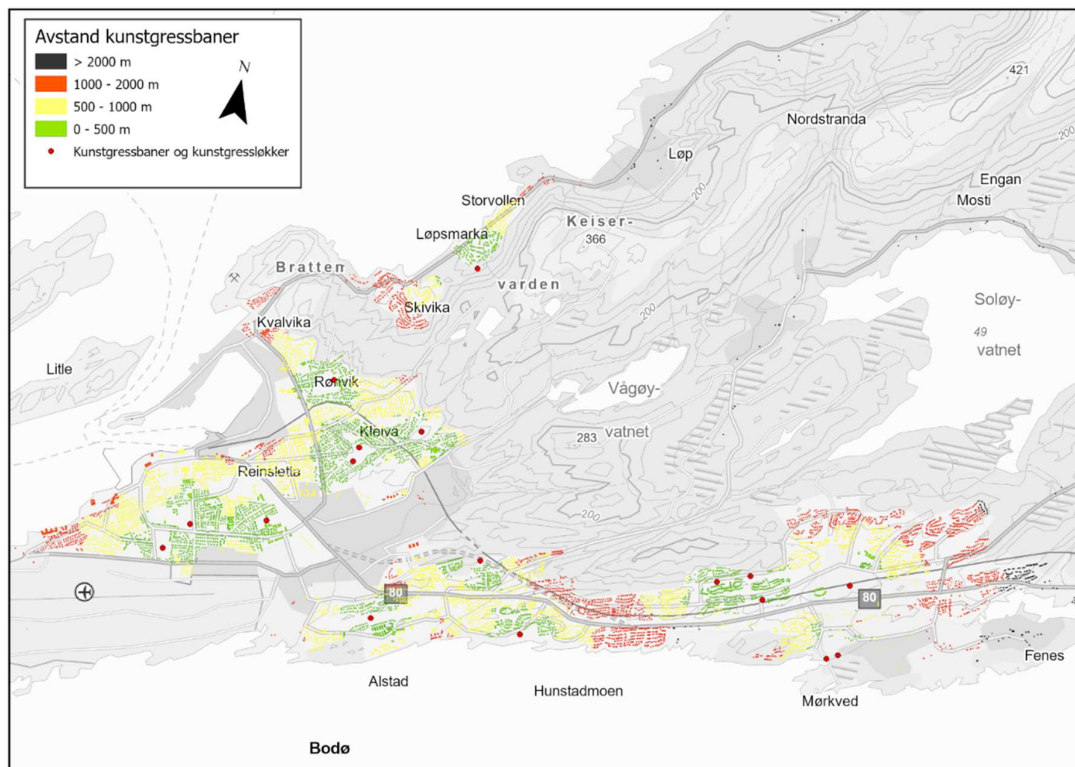
Analysen viser to områder i grått som ikke har en flerbrukshall innenfor 2 km rekkevidde. Dette gjelder hele bydelen Bodøsjøen, Grønnåsen og Alstad samt deler av Rønvik. Dersom det skal bygges nye flerbrukshaller bør disse områdene prioriteres.

Bystyret behandlet 8. des. 2022 sak om Gymsal/flerbrukshall ved Rønvik skole. Det ble konkludert med at nåværende idrettsbygg kan driftes i 6-10 år til, med utvidet vedlikehold som dekkes over drift. Det igangsettes arbeid med ny reguleringsplan for området, med hensikt å legge til rette for framtidig riving og etablering av nybygg. Det anbefales å legge til grunn flerbrukshall med størrelse som to eller tre gymsaler. Reguleringsarbeidet er ikke igangsatt, anslått kostnad rundt kr 1 mill.

Mørkvedhallen SA planlegger å rehabilitere den ene av to flerbrukshaller.

Tverlandshallen SA har bedt om et møte med Bodø kommune med tanke på bistand til å få rehabilitert sin flerbrukshall. Anslått kostnad er rundt kr 15 mill. Tverlandshallen SA jobber med å få utarbeidet en tilstandsrapport for beskrivelse av tiltak og mer nøyaktige kostnadsoverslag.

BHK planlegger å finansiere og bygge egen håndballhall med to eller tre saler på «kald krig-tomta».

Figur 3: Kartet viser avstand fra husstander til kunstgressbaner og kunstgressløkker på Bodøhalvøya. Her ser vi at hele Bodøhalvøya har et kunstgressanlegg i sitt nærmiljø. Grønne områder angir avstand mellom 0 og 500 meter. Gule områder angir en avstand på mellom 500 og 1000 meter, mens røde områder har mellom 1 og 2 km avstand til nærmeste kunstgressbane-/løkke. Avstand er basert på eksisterende vei- og gang-/sykkelveinett.

4.3 Status og analyse av bydeler og bygdesenter

I vurderingen av anleggsdekningen i bydelene tas ikke spesialanleggene med. Dette fordi disse anleggene er for spesielle idretter med utøvere fra hele kommunen. Vurderingene vi har gjort er om det er tilstrekkelig med treningstimer i idrettshaller/gymsaler samt friluftsområder for barn og unge i bydelen.

4.3.1 Sentrum

- Befolkning: 12 291 innbyggere per 01.01.2023.
- Andel barn og unge 0 – 19 år: 17 %.

Sentrum		0-5	6-15	16-19	20-29	30-49	50-59	60-69	70->
Befolkning	12 291	581	928	439	1 964	3 121	1 739	1 536	1 983
Prosent	100 %	5 %	8 %	4 %	16 %	25 %	14 %	12 %	16 %

Bydelen består av områdene sør for riksvei 80 fra Skjæringa og vestover, samt områdene langs Olav V's gate og til Langstranda.

Spesialanlegg:

Bydelen har toppfotballanlegget Aspmyra Stadion. Alle anleggene i Bodø Spektrum er å regne som anlegg som brukes av hele byens befolkning for innendørs fotball, håndball med klister, 100m anlegg for friidrett og 25 meters konkurransebasseng for svømming. Videre er 2. etasje i Bankgata flerbrukshall å regne som et spesialanlegg for bordtennis og kampsport (bryting, judo og Taekwondo). Bodø tennisklubb har sin tennishall og utendørs tennisbaner i bydelen. Skateparken er også å regne som et utendørs spesialanlegg med brukere fra hele kommunen.

Bydelsanlegg:

Bydelen har Bankgata flerbrukshall, samt Aspmyra- og Bankgata kunstgress som kamparena for fotball. Videre er gymsalen på Østbyen tilgjengelig for barneidretten, mens gymsalen på Aspåsen i hovedsak er en kulturarena som er tilgjengelig for korps, med plass for idrettsaktivitet for elever som går på skolen.

Nærmiljøanlegg:

Bydelen har to treningsparker, samt mange ulike nærmiljøanlegg for ballspill og annen egenorganisert aktivitet. Det er utarbeidet orienteringskart for grunnskolen i området som brukes i undervisning. Kartene brukes også til treningsløp og konkurranser. Videre huser sentrum flere klubbhus for idrettslag. Østbyen skole har nylig fått oppgradert sin grusløkke til kunstgress med ballfangernett. Skolegården ved Bankgata ungdomsskole ble oppgradert i 2018. Aktivitetsparken i Kvartal 99 ble etablert i 2020 og har sammen med skolegårdene gode arealer for egenorganisert aktivitet vinter og sommer.

Friluftsområder og parkanlegg:

Det er relativt god tilgang på parker, blågrønne områder i bydelen og det er flere skiltede nærturer. Rådhusparken, Solparken og deler av Gråholten er oppgradert i perioden. Moloen er det mest brukte turområdet i selve byen. Havnepromenade fra jernbanestasjonen til moloen er delvis ferdigstilt.

Vurdering av anleggsdekning og rehabiliteringsbehov:

Anleggsdekningen vurderes som god, men mange barn og unge fra bydel Rønvik og Bodøsjøen/Grønnåsen/ Alstad, må inn til sentrum for å drive sin aktivitet på grunn av lav anleggsdekning i egen bydel. Bygging av flerbrukshall i bydeler med lav anleggsdekning vil føre til bedre kapasitet for flere idretter og treningstimer for barn og unge i sentrum. Kunstgressbanene på Aspmyra og Bankgata med lysanlegg har behov for rehabilitering i planperioden. Det er begrenset areal til videreutvikling til idretts- og friluftslivsformål i bydelen, men ny bydel Hernes vil åpne opp nærliggende arealer. Det er ønskelig med flere nærmiljøanlegg for egenorganisert aktivitet, som kan supplere de etablerte idrettsanleggene ved Bankgata.

4.3.2 Rønvik

- Befolkning: 11 922 innbyggere.
- Andel barn og unge 0 - 19 år: 22 %.

Rønvik		0-5	6-15	16-19	20-29	30-49	50-59	60-69	70->
Befolkning	11 922	679	1 362	538	1 545	3 170	1 605	1 414	1 609
Prosent	100 %	6 %	11 %	5 %	13 %	27 %	13 %	12 %	13 %

Bydelen består av områdene nord for riksvei 80 fra Skjæringa, Rønvikleira, Kvalvika og Rønvikjordene.

Spesialanlegg:

Bydelen har innendørs skateanlegg ved Stordalen som benyttes av hele byen. Videre brukes Keiservarden som luftsportsanlegg for paragliding.

Bydelsanlegg:

Bydelen har en flerbrukshall (Stordalen idrettshall), en fotball kunstgress 11'er og to kunstgress 7'er. Det er ikke basseng i bydelen. Det er fire gymsaler i bydelen.

Nærmiljøanlegg og kart:

I perioden er det bygget ut to utendørs treningsparker i bydelen. Bydelen har få nærmiljøanlegg om en ser bort fra nærmiljøanleggene i skolegårdene. Uteområdene ved Rønvik skole er oppgradert. Det er utarbeidet orienteringskart for grunnskolene i området som nyttes i undervisning og opplæring for å nå læreplanmål. Kartene brukes også til treningsløp og konkurranser.

Friluftsområder og parkanlegg:

Det er relativt få grøntområder i selve bydelen, men det er gode forbindelser til marka, med bl.a. kort vei til friluftsområdene på Rønvikfjellet, i Maskinisten og langs Bodøelva. Bydelen har tilknytning til lysløypenettet, og lysløypene med utgangspunkt fra Maskinisten er nylig oppgradert med LED-lys. Friluftsområdene brukes til både ski, sykling, turgåing og rekreasjon.

Vurdering av anleggsdekning og rehabiliteringsbehov:

Stordalshallen er rehabilitert i 2022/23. Rønvik skoles to gymsaler må erstattes av nybygg innen utgangen av 2030. Det bør vurderes å bygge en flerbrukshall i stedet for disse gymsalene. Dette vil gi barn og unge som bor i området fra Rønvik skole til Kvalvika et anlegg som er innenfor 2 km og dermed i gang-/sykkellavstand.

Stordalen kunstgress med lysanlegg og garderober må rehabiliteres i løpet av planperioden. Kunstgressbanen med lysanlegg på Rønvik skole har behov for rehabilitering i planperioden. Uteområdet ved Saltvern skole har behov for oppgradering av skolegården inkl. nærmiljøanlegg.

Høy bruk av friluftsområdene gir behov for oppgradering av infrastruktur som parkeringsplasser og toalettforhold. P-plass i Maskinisten bør på sikt prioriteres for asfaltering og oppmerking for bedre utnyttelse og mindre vedlikeholdsbehov. Stinettet rehabiliteres og suppleres i tråd med Ferdsselsåreplan 2023-2030 og tiltaks-/handlingsplan «STImuli 2.0/Bymarkapakken». Dette inkluderer oppgradering av elveparken langs Bodøelva til bedre standard og med universell utforming så langt mulig.

4.3.3 Alstad, Bodøsjøen og Grønnåsen

- Befolkning: 7 816 innbyggere.
- Andel barn og unge 0 - 18 år: 26 %.

Alstad, Bodøsjøen, Grønnåsen		0-5	6-15	16-19	20-29	30-49	50-59	60-69	70->
Befolkning	7 816	583	1 121	408	1 176	2 276	1 105	599	548
Prosent	100 %	7 %	14 %	5 %	15 %	29 %	14 %	8 %	7 %

Bydelen består av Alstad, Bodøsjøen, Grønnåsen, samt Bodin leir og Bodø flystasjon.

Spesialanlegg

Bydelen har et sandvolleyballanlegg med til sammen fire baner i god stand. Dette samler særlig ungdom fra hele byen. Det foregår også organiserte treninger her.

Bydelsanlegg:

Bydelen har tre 7'er-kunstgressbaner. Det er tre gymsaler i bydelen. Det er ikke flerbrukshall i bydelen.

Nærmiljøanlegg og kart:

Nærmiljøanleggene er i hovedsak knyttet opp mot skolegårdene. Øvrige nærmiljøanlegg er stort sett balløkker med grusunderlag, som har behov for vedlikehold.

Det er utarbeidet orienteringskart for grunnskolene i området som kan nyttes i undervisning og opplæring for å nå læreplanmål. Kartene brukes også til treningsløp og konkurranser.

Friluftsområder og parkanlegg:

Bydelen har tilknytning til lysløypenettet ved Grønnåsen. Lysanlegget har behov for rehabilitering og utskifting til LED. Alstad og Bodøsjøen har riksvei 80 og jernbanen som et skille mot marka og lysløypenettet. Kyststien fra Bodøsjøen til Mørkved, som er under etablering og ferdigstilles første halvår 2025, vil gi god tilgang til nære friluftsliv- og turmuligheter langs sjøen.

Vurdering av anleggsdekning og rehabiliteringsbehov:

Det er behov for å etablere en flerbrukshall i bydelen. Det bor over 1600 barn og unge i området, men de har ikke tilgang til en flerbrukshall i nærområdet. Barn og unge er avhengig av transport til flerbrukshallen utenfor bydelen, i sentrum eller på Mørkved, for å kunne drive med hallaktivitet. Det er avsatt areal til etablering av en framtidig flerbrukshall av moderat størrelse ved Bodøsjøen skole.

Bydelen har ikke 11'er kunstgressbane, men tre 7'er-baner. Dette vurderes som tilstrekkelig for barneidrett. De eldre aldersgruppene har større mobilitet og får dekket anleggsbehovet i sentrum og/eller på Mørkved. Det er behov for rehabilitering av Alstad kunstgressbane med nytt lysanlegg i planperioden.

Rehabilitering av de eldste lysanleggene i turløypene må vurderes i løpet av planperioden.

4.3.4 Hunstad, Mørkved og Støver

- Befolkning: 12 118 innbyggere per 4. kvartal 2022.
- Andel barn og unge 0 - 19 år: 26 %

Hunstad Mørkved Støver		0-5	6-15	16-19	20-29	30-49	50-59	60-69	70->
Befolkning	12 118	803	1 640	665	2 021	3 336	1 394	1 128	1 131
Prosent	100 %	7 %	14 %	5 %	17 %	28 %	12 %	9 %	9 %

Bydelen består av Hunstad, Mørkved, Støver, samt Bestemorenga og Soløyvatnet. Bydelen dekker et stort geografisk område både med boliger og friluftsområder.

Spesialanlegg:

Det er en rekke spesialanlegg i bydelen. På Mørkvedlia idrettspark ligger byens eneste friidrettsanlegg, 11'er gressbane, basis- og turnhall samt klatrehall. På Bestemorenga er det asfaltert rulleskiløype, langrennsstadion, innendørs skyteanlegg og flere utendørs skytebaner. Ved Bestemorenga ligger også Bodø travbane. Skarmoen alpinanlegg defineres også inn i bydelen og er eneste sentrumsnære alpinanlegg.

Bydelsanlegg:

Det er to flerbrukshaller, én kunstgress 11'er, én kunstgress 9'er og én kunstgress 7'er i bydelen. Det er også to offentlige basseng i bydelen, et 25 m ved Bodin VGS og et 12,5 m ved Hunstad ungdomsskole. Videre har bydelen to små flerbrukshaller, ved Bodin VGS og Mørkvedbukta skole, som er åpen for trening på ettermiddagstid.

Nærmiljøanlegg og kart:

Bydelen har mange nærmiljøanlegg. Nærmiljøanleggene er i hovedsak knyttet opp mot skolegårdene. Ved samtlige skoler er det kunstgressløkker, inkl. nylig oppgraderte løkker ved Hunstad barneskole og Hunstad ungdomsskole. Videre er det mange nærmiljøanlegg som er knyttet opp mot boligfelt som driftes av ulike velforeninger. Kvaliteten på nærmiljøanleggene er varierende, og en del av disse er ikke lenger i bruk.

Det er utarbeidet orienteringskart for grunnskolene i området som nyttes i undervisning og opplæring for å nå læreplanmål. Kartene brukes også til treningsløp og konkurranser.

Friluftsliv og parkanlegg:

Det er god tilgang til friluftsområder ved sjøen og i marka med bl.a. Hunstadlia, Futelva elvepark, Solløyvatnet og Mørkvedbukta. Bydelen har god tilknytning til lysløypenettet. Deler av lysløypenettet er nylig utbedret, mens andre deler har behov for rehabilitering og skifte til LED-lys.

Vurdering av anleggsdekning og rehabiliteringsbehov:

Bydelen har god anleggsdekning. Mørkvedlia kunstgress er rehabilitert, mens Mørkvedhallen hall B er planlagt rehabilitert i planperioden. Limyra kunstgressbane med lysanlegg har behov for rehabilitering i planperioden. Dekket på friidrettsanlegget på Mørkvedbukta har behov for rehabilitering i løpet av planperioden. Det naturlig å vurdere oppgradering til LED-belysning på friidrettsanlegget i sammenheng med denne rehabiliteringen.

Stinettet rehabiliteres og suppleres i tråd med Ferdsselsåreplan 2023-2030 og tiltaks-/handlingsplan «STImuli 2.0/Bymarkapakken».

4.3.5 Tverlandet og Saltstraumen

- Befolkning: 5 153 innbygger.
- Andel barn og unge 0 - 19 år: 27 %.

Tverlandet og Saltstraumen		0-5	6-15	16-19	20-29	30-49	50-59	60-69	70->
Befolkning	5 153	362	713	290	550	1 409	650	570	609
Prosent	100 %	7 %	14 %	6 %	11 %	27 %	13 %	11 %	12 %

Bydelene består av områdene fra Vikan og øst mot kommunegrensen til Fauske,

Spesialanlegg:

Bydelene har en 18-hulls golfbane på Ilstad. Hopen skistadion er utbygd som et spesialanlegg for langrenn.

Bydelsanlegg:

Bydelene har én flerbrukshall og én liten flerbrukshall. Det er to kunstgressbaner 11'er i bydelene. Det er to offentlige basseng i bydelen, et 25 m på Tverlandet og et 12,5 m ved Saltstraumen skole. Bassenget på Tverlandet er nylig rehabilitert.

Nærmiljøanlegg og kart:

Nærmiljøanleggene er i hovedsak tilknyttet grunnskolene i bydelen. De fleste av nærmiljøanleggene er balløkker med kunstgress- eller grusdekke, samtidig er det supplert med streetbasket, pumptrack mm ved den nye barne- og ungdomsskolen. Det er få nærmiljøanlegg i Saltstraumen.

Det er utarbeidet orienteringskart for grunnskolene i området som nyttes i undervisning og opplæring for å nå læreplanmål. Det er også utviklet flere kart i turområdene i bydelene. Kartene brukes også til treningsløp og konkurranser.

Friluftsliv og parkanlegg:

Det er god tilgang til friluftsområder i marka og sjøen, samt et godt utbygd turløypenett. Det er likevel begrenset tilgang og tilrettelegging av nærturmuligheter langs sjø på Tverlandet. Bydelen har mange statlig sikrede friluftsområder. Saltstraumen står i en særstilling med svært mange besøkende. På Heggmoen er det bl.a. satt av areal til frislipp og trening av hunder.

Vurdering av anleggsdekning og rehabiliteringsbehov:

Anleggsdekningen anses som god med hensyn til flerbruksanlegg som flerbrukshaller og kunstgressflater. Tverlandet kunstgressbane har behov for rehabilitering av både kunstgress og lysanlegg.

Høy bruk av friluftsområdene gir behov for oppgradering av infrastruktur som parkeringsplasser, toalettforhold, veier og stier. Friluftsområdene har potensiale for mer universell tilrettelegging. Det er behov for å utarbeide besøksstrategi for Saltstraumen friluftsområde og arealene rundt.

Tverlandet IL planlegger å utvikle Hopen skianlegg med en skileikpark, utbedring av lysanlegg og langrennsløypene samt bedre parkeringsfasiliteter.

4.3.6 Nordsia (Bratten - Festvåg)

- Befolkning: 2 164 innbyggere.
- Andel barn og unge 0 - 19 år: 26 %.

Nordsia		0-5	6-15	16-19	20-29	30-49	50-59	60-69	70->
Befolkning	2 164	151	302	102	240	622	373	232	142
Prosent	100 %	7 %	14 %	5 %	11 %	29 %	17 %	11 %	7 %

Bydelen består av områdene Bratten, Skivika, Løpsmarka. I tillegg er bygdene Skaug og Festvåg inkludert.

Spesialanlegg:

Bydelen har 18-hulls golfbane på Myklebostad, samt at anlegget på Bratten huser RC bilbane, utendørs klatreanlegg og trialanlegg. Dette er anlegg som benyttes av hele byens befolkning.

Bydelsanlegg:

Bydelen har én flerbrukshall (Nordstrandahalen) og en 11'er-kunstgressbane.

Nærmiljøanlegg og kart:

Nærmiljøanleggene er i hovedsak knyttet opp mot skolegårdene, samt Bratten aktivitetspark. Øvrige er stort sett balløkker med grusunderlag. Det er nylig anlagt en kunstgressløkke ved Skaug skole. Det er utarbeidet orienteringskart for grunnskolene i området som nyttes i undervisning og opplæring for å nå læreplanmål. Kartene brukes også til treningsløp og konkurranser.

Friluftsliv og parker:

Flere av kommunes mest brukte friluftsområder ved sjø ligger i bydelen, flere av disse er statlig sikret. Det er for det meste kort vei til fjellet og sjøen. Turvei fra Løp mot Geitvågen er påbegynt, men det gjenstår en parsell for å få en sammenhengende turvei/kyststi fra Løp via Ausvika til Geitvågen. Det er etablert et Via Ferrata-anlegg på Bratten som drives kommersielt.

Vurdering av anleggsdekning og rehabiliteringsbehov:

Anleggsdekningen i bydelen ansees som god, og anleggene har god kvalitet. Det er imidlertid behov for rehabilitering av kunstgressbanen og tilhørende lysanlegg. Bydelen har samlet sett god dekning på nærmiljøanlegg.

For friluftsområdene Ausvika, Geitvågen og Mjelle gjelder at høy bruk av friluftsområdene gjennom mange år har gitt store rehabiliterings- og oppgraderingsbehov. Alle friluftsområdene har potensiale for mer universell utforming, dette er igangsatt i Ausvika men en del gjenstår. Det foreligger planer for rehabiliteringstiltak i alle friluftsområdene, jf. Forvaltningsplan for statlig sikrede friluftsområder og Ferdelsårsplan 2023-30.

4.3.7 Kjerringøy og Væran

- Befolkning Kjerringøy: 559 innbyggere.
- Andel barn og unge 0 - 18 år 19 %.

Kjerringøy		0-5	6-15	16-19	20-29	30-49	50-59	60-69	70->
Befolkning	362	9	42	17	22	63	66	69	74
Prosent	100 %	2 %	12 %	5 %	6 %	17 %	18 %	19 %	20 %

Væran		0-5	6-15	16-19	20-29	30-49	50-59	60-69	70->
Befolkning	157	6	20	3	7	37	23	29	32
Prosent	100 %	4 %	13 %	2 %	4 %	24 %	15 %	18 %	20 %

Spesialanlegg:

Det er ingen spesialanlegg i bydelene.

Bydelsanlegg:

Det er få idrettsanlegg i bydelene. Det er en liten gymsal i tilknytning til skolene i henholdsvis Helligvær og på Kjerringøy.

Nærmiljøanlegg og kart:

Det er få nærmiljøanlegg i bydelene sett bort fra skolegårdene. Uteområdet ved Kjerringøy skole er nylig rustet opp med blant annet en kunstgressløkke og streetbasketbane. Øvrige nærmiljøanlegg har varierende kvalitet.

Det er utarbeidet orienteringskart for grunnskolene i området som nyttes i undervisning og opplæring for å nå læreplanmål. Det er også utviklet kart i enkelte av friluftsområdene. Det planlegges nytt kart på Fjære. Kartene brukes også til treningsløp og konkurranser.

Friluftsliv:

Generelt er det god tilgang på friluftsliv- og naturområder både på Kjerringøy og i Væran. Noen av kommunes mest populære friluftsområder ved sjø ligger i bydelen. Dette inkluderer Låter, som er statlig sikret til friluftslivsformål. Det er flere skiltede nærturer på Kjerringøy, men dette mangler i Helligvær.

Vurdering av anleggsdekning og rehabiliteringsbehov:

Det bor få barn i området. Det ansees ikke som hensiktsmessig å etablere flerbrukshall i området. Det er mange nærmiljøanlegg i området, men ingen ordinære anlegg som er egnet for konkurranse.

Friluftsområdene på Kjerringøy har behov for oppgradering. Særlig Låter hvor det er behov for ny parkeringsplass, nye toaletter og generell oppgradering/rehabilitering. Friluftsområdet kan enkelt tilrettelegges for bedre tilgang for personer med nedsatt funksjonsevne. Jf. Ferdsselsåreplan 2023-30 er det påpekt behov for skilting av en nærtur bl.a. på Helligvær.

4.3.8 Skjerstad og Misvær

- Befolkning: 826 innbyggere.
- Andel barn og unge 0 – 18 år: 17 %.

Skjerstad og Misvær		0-5	6-15	16-19	20-29	30-49	50-59	60-69	70->
Befolkning	826	36	78	36	51	166	123	137	199
Prosent	100 %	4 %	9 %	4 %	6 %	20 %	15 %	17 %	24 %

Spesialanlegg:

Vestvatn alpinanlegg og Vestvatn langrennsanlegg er spesialanleggene i denne delen av kommunen.

Idrettsanlegg:

Skjerstad har én 11'er kunstgressbane og en volleyballhall (gymsal) i tilknytning til oppvekstsenteret. Misvær har nylig fått én 7'er kunstgressbane, og har gymsal i samfunnshuset. Videre er det et 12,5 m basseng i Misvær. Alle anlegg i tilknytning til oppvekstsenteret.

Misvær IL planlegger å bygge lysanlegg for kunstgressbanen.

Nærmiljøanlegg:

Størstedelen av nærmiljøanleggene er i tilknytning til skolegårdene.

Det er utarbeidet orienteringskart for grunnskolene i området som nyttes i undervisning og opplæring for å nå læreplanmål. Kartene brukes også til treningsløp og konkurranser.

Friluftsliv og parkanlegg:

Generelt er det god tilgang på friluftsliv- og naturområder i begge bygdesenter. Bydelen har lysløyper både på Skjerstad, ved Oldereid og i Vestvatn. Det er delvis etablert skiltede nærturer.

Vurdering av anleggsdekning og rehabiliteringsbehov:

Det bor få barn i denne delen av kommunen. Det ansees ikke som hensiktsmessig å etablere flerbrukshall i bygdesentrene. Det er mange nærmiljøanlegg i området, og relativt god dekning av ordinære flerbruksanlegg ved siden av spesialanlegg for alpint og godt tilbud innen langrennsløyper. Det arbeides med å finne en bærekraftig driftsmodell for Vestvatn alpinanlegg.

Det er en rekke mindre tilrettelagte friluftsområder i Skjerstad og Misvær. Disse er opparbeidet av lag og foreninger, noen med kommunalt tilskudd. Tilgang på friluftsområder i Skjerstad og Misvær vurderes som god, men kan gjerne suppleres med flere skiltede nærturer etc.

5.0 Mål

5.1 Hovedmål

Bodø kommune ønsker å fremme et samfunn som skaper muligheter for fysisk aktivitet og naturopplevelser for alle.

5.2 Målgruppe

Alle – med spesielt fokus på barn og unge i alderen 6-19 år.

Selv med et overordnet mål om å legge til rette for at alle skal kunne drive med idrett og fysisk aktivitet er enkelte deler av befolkningen særlig viktig. Av disse er barn (6-12 år) og ungdom (13- 19 år), personer med nedsatt funksjonsevne og lite aktive grupper de viktigste målgruppene.

5.3 Delmål:

Basert på demografisk utvikling og trender innen fysisk aktivitet, har Plan for idrett og friluftsliv 2024-2027 (2035) definert **Nok**, **Nært** og **Variert** som delmål for idrett, friluftsliv og nærmiljø.

5.3.1 NOK - Nok anlegg for aktivitet

Det er mange faktorer som påvirker i hvor stor grad man klarer å rekruttere unge og voksne til å drive med idrett. Norges idrettsforbund påpeker at mangel på idrettsanlegg utgjør den største hindringen for barn og ungdoms deltakelse i fysisk aktivitet. I mange kommuner er det hard kamp om å få tildelt hall- eller banetid, noe som resulterer i at noen aktiviteter fortreges helt eller blir tildelt ugunstige tidspunkt. Det er nødvendig med nye investeringer, ikke bare for å møte etterspørselen, men også for å sikre bred deltakelse blant barn, unge og voksne. De gode og riktige investeringene fører til mer bruk, bedre rekruttering og mer fysisk aktivitet.

5.3.2 NÆRT - Nærhet til aktivitet

I forskningen er det klar konsensus rundt helhetlig fysisk planlegging for fysisk aktivitet. Generelt er mennesker mer fysisk aktive dersom parker, grøntområder, idrettsanlegg, nærmiljøanlegg og kollektivtransport ligger i nærheten av hjemmet eller arbeidsplassen. Dersom en park eller grøntområde ligger lenger enn 10 min unna boligen, faller mer enn 50 prosent av brukerne fra. Tid som avgjørende faktor er avhengig av for eksempel funksjonsnivå og alder. Eldre og små barn kan tilbakelegge 200 meter på 10 minutter, mens personer i god form kan tilbakelegge 1 km på samme tid. For å motvirke barrieren knyttet til tid ser det ut til at nærhet er av særlig stor betydning. Målgruppa (barn, eldre, unge, spreke etc.) er derfor avgjørende for hvilken avstand en skal ta utgangspunkt i, ved etablering av nye anlegg.

Figur 4: Figuren viser hvor langt ulike aldersgrupper beveger seg fra bolig (Naturforvaltning 6-1994).

5.3.3 VARIERT - Variasjon i aktivitet

I tillegg til nærhet, er variasjon i aktivitetsmulighetene også av betydning for fysisk aktivitet. I et norsk prosjekt som forsket på ungdomsskoleelever fra to fysiske ulike nabolag i Fredrikstad (2017), ble det avdekket at variasjon i aktivitetsmulighetene spiller en viktig rolle i tillegg til nærhet. Selv om aktivitetsnivåene blant ungdommene fra de to nabolagene var relativt like, varierte aktivitetsformene mye. I det best planlagte området, der tilbudet var mest variert, oppga elevene også at de var med på flest ulike aktiviteter. Generelt viser studier at et godt tilrettelagt bo- og nærmiljø med muligheter for variert lek og aktivitet er avgjørende for fysisk aktivitet og å utjevne sosiale helseforskjeller knyttet til aktivitetsvaner.

6.0 Idrett

Innledning

Organisert idrett er en stor del av livet til mange, og ni av ti barn er innom organiserte idretter i løpet av oppveksten. Det gjør idrettsanlegg til viktige arenaer for utvikling, mestring og sosiale relasjoner for barn og unge, og et av samfunnets viktige bidrag til gode og trygge oppvekstvilkår. I Bodø tilbyr den organiserte idretten et bredt tilbud av idretter som innbyggere kan velge mellom.

En sentral problemstilling i kommunens idrettspolitik er hvordan en ivaretar, utvikler og prioriterer mellom ulike anlegg. En rekke faktorer skal hensyntas når idrettsanlegg skal bygges: Folkehelsen, breddeidrettens behov, toppidrettens behov, aktivitet for barn/ungdom med mer. I tillegg vil prioriteringene være av geografisk karakter knyttet til hvor anlegg skal bygges, samtidig som prioriteringer må gjøres mellom de ulike særvidrettene og deres behov. Bodø kommune har i tillegg et spesielt ansvar for å ivareta skolens behov for gode og funksjonelle kroppsøvningslokaler, som skal kunne brukes av idretten og andre etter skoletid.

I Bodø er de fleste idrettsgrener, som det er tradisjon for i Norge, representert. Antall idrettsgrener gir mulighet for alle til å finne sin lidenskap og sitt felleskap, uavhengig av alder, nivå eller interesser. Imidlertid gir det også utfordringer for kommunen. Forventningene til innbyggere om hva det offentlige skal tilby er større enn hva som er mulig å imøtekomme på anleggs-siden.

Alle anleggstyper for idrett som søkes etablert, skal gis en behovsvurdering både sett opp mot forventet aktivitetsmengde i anlegg, og økonomi/drift i forhold til investeringen. Som regionhovedstad er det også viktig å være tilrettelegger for større idrettsanlegg som gir rom for store idrettsarrangement, men samtidig ivareta lokale behov for idrettsanlegg i bydelene.

Ved å prioritere trygge, og tilgjengelige anlegg, legger Bodø til rette for en sunn og aktiv oppvekst for sine unge innbyggere. Kommunen skal være en pådriver og en tilrettelegger i anleggsutviklingen og påse at det settes av arealer og etableres nye anlegg i takt med befolkningsveksten og etter behov.

6.1 Delmål og strategi/tiltak for idrett:

Det er definert tre delmål med tilhørende strategi/tiltak for idrett i denne planperioden, delt inn i kategoriene **NOK**, **NÆRT** og **VARIERT**.

6.1.1 Delmål 1: NOK

Det skal være tilstrekkelig med idrettsanlegg for å kunne drive organisert aktivitet, med særlig vekt på hovedmålgruppen barn (6-12 år) og ungdom (13-19 år). Gode og riktige anleggsinvesteringer fører til mer bruk, bedre rekruttering og mer fysisk aktivitet for hovedmålgruppen.

Strategier/tiltak

Bodø kommune skal:

- Ivareta og rehabilitere eksisterende anlegg
- Legge til rette for at særvidretter med egne anlegg som ønsker økt anleggsdekning kan realisere, ivareta og drifte egne anlegg selv
- Prioritere flerbruksanlegg i bydeler med lav anleggsdekning
- Prioritere anlegg for aktiviteter som har stor deltakelse, men lav anleggsdekning

6.1.2 Delmål 2: NÆRT

Alle skal ha mulighet til å drive idrettsaktivitet i sitt nærmiljø.

Strategier/tiltak

Bodø kommune skal:

- Prioritere rehabilitering og eventuelle nye anlegg nært skoler og/eller bydels- og bygdesenter
- Bidra til at barn og unge har tilgang til et oppdatert og attraktivt aktivitetstilbud i sitt nærmiljø
- Legge til rette for enkel og trygg tilgang til idrettsanlegg til fots/sykkel eller via kollektivtransport

6.1.3 Delmål 3: VARIERT

Anleggstilbudet i kommunen skal være variert og sammensatt slik at alle kan finne sin aktivitet, hvor målet å skape muligheter for idrettsglede uansett bakgrunn.

Strategi/tiltak

Bodø kommune skal:

- Bevare mangfoldet av idrettsanlegg gjennom rehabilitering og ny bruk av eksisterende anlegg
- Legge vekt på allsidighet, lokasjon og felles bruk ved rehabilitering og utvikling av områder for idrett og fysisk aktivitet

6.2 Idrettsarealer

Idrettsanlegg er i stor grad arealkrevende og betinger langsiktig planlegging. Større spesialanlegg, for eksempel ishall eller turnhall, må vurderes særskilt i forhold til plassering. I Bodø vil slike anlegg være bydelsovergrepene i sin funksjon. Spesialanlegg vil vanligvis måtte gi reiseavstand for mange.

Bruksmessig er det likevel gunstig med flere anlegg i nærheten av hverandre, og i nærheten av utdanningsinstitusjoner. Det legger grunnlag for sosialt samspill blant brukere/trenere, høy utnyttelsesgrad, rasjonell drift, god tilgjengelighet til offentlig transport mm. For flere områder, som Mørkvedlia, Bankgata, Tverlandet, Bodø Spektrum, Aspmyra og Stordalen, vil det være hensiktsmessig å utarbeide egne skisse-/utformingsplaner for å se tilgjengelig areal, ulike behov og ønsker i sammenheng.

Videre er det viktig at kommuneplanens arealdel ivaretar tilstrekkelig med arealer til formålet i et langsiktig perspektiv. På sikt vil større arealkrevende idrettsanlegg, som er vanskelig å finne plassering til i dag, kunne løses i ny bydel Hernes.

Oppgradering av anlegg/standardheving – gjenbruk av arealer

I noen tilfeller kan man gi et bedre og mer omfattende treningstilbud til flere uten å båndlegge nytt areal. Dette er blant annet gjort ved omlegging av grus til kunstgress på eksisterende fotballbaner. Samtidig er det viktig å ivareta det man har av anleggsmasse, da det representerer store verdier. Anleggene må imøtekomme de krav som idretten har og arenaene bør oppleves gode å oppholde seg i/på.

Nærmiljøanleggene generelt, og fotballøkkene spesielt, har behov for en nøyere gjennomgang. En rekke av disse anleggene brukes lite og gror igjen. Det kan derfor være hensiktsmessig å ta en grundig gjennomgang av disse for å vurdere å benytte disse til andre idretts- eller friluftslivsformål.

6.3 Spesialanlegg for idrett

Bodø kommune har et fokus på flerbruksanlegg, men legger samtidig til rette for å utvikle og drifte en del spesialanlegg. Over en tidsperiode på 20 - 30 år har det blitt utviklet spesialanlegg for en rekke idretter. Fokus har vært på anlegg for idrett og aktiviteter med mange aktive utøvere eller grunnlag for mye egenorganisert aktivitet. Dette gjelder idretter som svømming, langrenn, fotball, skateboard, turn, klatring og alpint.

Der det er bare ett eller få anlegg av en spesiell type må det aksepteres noe reiseavstand for mange. Samtidig bør det være et mål at anleggene ligger sentralt og lett tilgjengelig i nærhet til offentlig transport. Der det er naturlig ut i fra type idrett bør slike anlegg ligge koblet opp mot skole eller andre idrettsanlegg for å kunne gi optimal bruksfrekvens og driftsbesparende synergier. Eksempler her er klatrehall, basishall turn, svømmeanlegg etc.

Optimalisering av anlegg - samlokalisering

Bodø Spektrum og Mørkvedlia idrettspark er gode eksempler på samlokalisering. Størrelsen på det regulerte arealformålet til idrett har over tid gitt mulighet for å etablere flere ulike anleggstyper etter hvert som nye behov kommer til. Dette gir gode synergieffekter hvor aktivitet avler mer aktivitet. Sambruk kan også innebære idrettsbygg som kan huse flere idrettsgrener. Et eksempel her er Bankgata flerbrukshall, der ekstra aktivitetsrom og skillevegger øker kapasiteten betydelig.

6.4 Noen sentrale områder for anlegg - idrettsparker

Bodø kommune har flere idrettsparker med flere ulike anlegg liggende i tilknytning til hverandre. Følgende områder regnes som idrettsparker:

Idrettspark	Innhold
Mørkvedlia	2 flerbrukshaller, hver med 2 hallflater Turnhall – basishall, apparatturn Klatrehall – klatrevegger, buldrearlegg, speedvegg – basis og konkurranseanlegg Gressbane Friidrettsbane Grusbane – øvingsarena kast sommer/isbane vinter 11'er fotballbane kunstgress m/tribune Utendørs treningspark
Bodø Spektrum	Konkurransebasseng 25m Badeland Innendørs 11'er fotballbane kunstgress – fotballhall m/tribune, 6 treningsflater Flerbrukshall med 2 hallflater - arrangementshall håndball, med tribuner
Bankgata	Stor flerbrukshall med 3 hallflater + aktivitetsområde for kampsport og bordtennis i 2. etasje 11'er og 7'er fotballbane kunstgress Skateboardanlegg Nærmiljøanlegg i skolegård – utendørs treningspark, ballbinge
Stordalen	Flerbrukshall med 2 hallflater 11'er fotballbane kunstgress Skatehall Skøyte-/isløkke på vinterstid Downhillbakke (sykkel)

Aspmyra	Fotballstadion - konkurranseanlegg 11'er fotballbane kunstgress m/undervarme 11'er fotballbane kunstgress
Bestemorenga	Langrennsanlegg Skileikanlegg Feltskytebane Innendørs skytehall Travpark
Tverlandet	11'er fotballbane kunstgress Svømmebasseng 25 m Nærmiljøanlegg i skolegård – pumptrack, ballbinge, kunstgressløkke, streetbasket

6.5 Fotballanlegg

I perioden 2007 – 2016 bygde Bodø kommune, i samarbeid med Bodøs fotballklubber, 14 kunstgressbaner gjennom «kunstgressbanepakken». Samtlige baner har innfyll av gummigranulat. Detaljerte tilstandsrapporter for alle banene ble utarbeidet i 2021. Rapporten ble politisk behandlet i Samfunnsutvalget 13.10.2021. Her ble det anbefalt å skifte ut gresset i perioden 2022 - 2029. Kostnadene i tabellen under er inkl. mva. og har en nøyaktighet på +/- 15 %. Dette gjelder kun utskifting av kunstgressdekket med støtdempingssjikt og et mer miljøvennlig fyllmateriale enn gummigranulat. Det foreslås å gå over til biologisk innfyll på alle baner unntatt Stordalen og Aspmyra.

Det foreslås også at Bodø kommune finansierer rehabiliteringen, og deretter får tilbake merverdiavgift og spillemidler. I tillegg foreslås at "vertsklubb" bidrar til finansieringen med rundt 20 % av brutto kostnad for "egen" bane, tilsvarende som i «kunstgressbanepakken». Bodø idrettsråd koordinerer hvilke klubber som kan/bør være nye vertsklubber for hvilke baner. Netto kostnad for Bodø kommune, fordelt over åtte år, anslås til rundt kr 22,2 mill. Prioritert rekkefølge for rehabilitering er vist i tabellen på neste side.

Merk at eventuelle miljøtiltak og/eller gjerdeløsninger rundt kunstgressbanene er ikke inkludert her. Ved å gå over til biologisk fyllmateriale på de fleste banene slipper en de kostnadene, og det vil tilfredsstillende ny forskrift § 23 A i Forurensingsloven, innført 1. juli 2021.

Nytt EU-direktiv medfører at alle lysanleggene på alle kunstgressbaner må skiftes ut til LED. Kostnadene må fordeles ut over flere år, og er ikke tatt med her.

Ved rehabiliteringer dukker det gjerne opp flere behov om forbedringer på anlegget. Eksempel undervarme, vanningsanlegg, tribune, gjerdet, toalett/garderobes, stadion-ur, med mer. Eventuelle ekstrakostnader til dette er ikke medtatt, og finansiering må eventuelt vurderes fra bane til bane, og med vertsklubb.

Pri	Kostnadstall i 1000 kr.			Mulig finansiering ?				På ny bane?	
	bane	kostnad inkl. mva.	del-sum	mva. ref.	spillemidler	klubb/næring	Bodø komm.	type innfyll?	nåværende vertsklubb
1	Stordalen	8 200		1 640	1 200	1 640	3 720	Plast	IK Junkeren
2	Aspmyra kgb	8 000		1 600	1 200	1 600	3 600	Plast	
3	Tverlandet	5 950		1 190	1 680	1 190	1 890	Biologisk	Tverlandet
4	Bankgata 11	7 150		1 430	1 680	1 430	2 610	Biologisk	BG/IK Grand
5	Bankgata 7	2 600		520	720	520	840	Biologisk	BG/IK Grand
	Sum 2024/25:		31 900						
6	Løpsmark	5 000		1 000	1 020	1 000	1 980	Biologisk	Nordstranda
7	Alstad	2 500		500	720	500	780	Biologisk	IK Grand
8	Limyra	2 350		470	720	470	690	Biologisk	Hunstad IL
	Sum 2026/27:		9 850						
9	Bodøsjøen	1 550		310	360	310	570	Biologisk	BG/IK Grand
10	Grønnåsen	2 250		450	720	450	630	Biologisk	Grønnåsen IL
11	Saltstraumen	4 850		970	1 020	970	1 890	Biologisk	Saltstr. IL
	Sum 2028/29:		8 650						
12	Skjerstad	4 700		940	1 020	940	1 800	Biologisk	Skjerstad IL
13	Rønvik	1 550		310	360	310	570	Biologisk	FAU Rønvik s
14	Saltvern	1 650		330	360	330	630	Biologisk	IK Junkeren
	Sum 2030/31		7 900						
	Sum 2024/30:	58 300	58 300	11 660	12 780	11 660	22 200		

Tabell 4: Tabellen viser rehabiliteringsbehov på 14 kunstgressbaner med innfyll av gummigranulat. Det er foreslått en prioriteringsrekkefølge, mulig finansiering, aktuell vertsklubb og type innfyll.

6.6 Lysanlegg på kommunale idrettsanlegg

Med bakgrunn i et nytt EU-regulativ må nåværende lysanlegg på alle kommunale idrettsanlegg skiftes til LED. Dette gjelder både kunstgressbanene, lysløypene, friidrettsanlegget og en rekke skole- og nærmiljøanlegg, til sammen 31 idrettsanlegg.

Det nye EU-regulativet trådte i kraft i 2023, og er begrunnet i å spare naturen for miljøskadelige stoffer som kvikksølv, og i å redusere energiforbruket. Det blir forbud mot produksjon av nye konvensjonelle lyspærer og armaturer. Dette vil etter hvert føre til at man går fri for reservedeler.

Kostnadene for utskifting av lys ved idrettsanleggene er beregnet til kr 32,5 mill. Investeringen kan fordeles over flere år. Det foreslås at lysanlegget på Bankgata kunstgressbane skiftes ut i 2024 til en kostnad av inntil kr 1,5 mill. Eksisterende lysanlegg fra Bankgata tas ned og benyttes som reservedeler til andre baner. Dette kan gjentas når neste bane får LED. Fra 2027 foreslås avsatt kr 3 mill. årlig for overgang til LED-lys på idrettsanleggene. Konsekvensene og mulig løsning for den totale utskiftingen vil bli lagt fram for bystyret høsten 2023.

Gruppe	antall armaturer	pris pr stk	estimert pris en til en skifte
Lysløyper	419	40 000	16 800 000
kunstgressbaner	280	56 000	15 700 000
sum			

6.7 Bruk av kommunale og private idrettsanlegg

Treningstid i kommunale og private idrettsanlegg skal i hovedsak tildeles barn og unge på ettermiddagstid. Gjennom Bodø kommunes retningslinjer for tildeling av treningstimer er barn og unge (6-19 år), sammen med voksne som kommer innenfor begrepet eliteidrett, prioritert innenfor tidsrammen kl. 16 - 21. Voksne breddeutøvere tildeles timer fra kl. 21. Bodø idrettsråd er hovedansvarlig for tildeling av treningstimer for kommunale og private anlegg.

Før tildeling av treningstid gjennomføres samarbeidsmøter med særiddrettene for å sikre at tildelingen blir rettferdig. For fotball er det utarbeidet et vektallsystem som sikrer at de ulike klubbene får tildelt like mye treningstid basert på antall lag i hver årsklasse/divisjon utenfor sesong. I idrettshallene er det definert hvilke idretter som skal være i hvilke arealer.

Innendørs tildeles timer til følgende idretter:

Gymsal (6-12 år)	Liten flerbrukshall	Idrettshaller
Fotball	Basketball	Håndball (fra 10 år)
Friidrett	Dans og drill	Innebandy (fra 10 år)
IU	Kampsport	Volleyball
Orientering	Volleyball	Basketball
Turn	Badminton	Turn (basert på type turn)
Kampsport		Futsal
Ski		Badminton
Håndball		
Volleyball		
Badminton (alle aldersgrupper)		

Tildeling av timer til idretten baserer seg på andel aktive utøvere i idretten delt på antall tilgjengelige timer i anleggstypen idretten er satt opp i. Deretter fordeles timene til de ulike lagene som driver idretten basert på hvor stor andel utøvere det er i hvert lag.

Arrangement

Det kan søkes om tilskudd til planlegging og gjennomføring av større arrangement. Tilskudd behandles i egen politisk sak.

Leiepriser i kommunale anlegg

Idrettsanleggene er prioritert for barn og unge, med lavere pris enn for voksne. Kommunen yter driftstilskudd direkte til Mørkvedhallen SA, Bodø Spektrum KF og Tverlandshallen AL og Bodin basseng på kr. 4,7 mill. for å opprettholde lik timepris for barn og unge. Bodø bystyre behandler årlig leieprisene i de kommunale idrettsanleggene ved behandlingen av budsjett og økonomiplan.

7.0 Friluftsliv

Innledning

I hele Bodø kommune har folk kort vei til friluftsområder. Tilretteleggingsgraden varierer fra ingen til universell utforming. Friluftslivet endrer seg i takt med samfunnet ellers, og de senere årene har aktivitetsbasert friluftsliv, for eksempel stisykling, klatring, topptur på ski og padling blitt stadig mer populært. Turgåing er likevel fremdeles den friluftaktiviteten med bredest nedslagsfelt.

I tiden med koronapandemien økte bruken av friluftsområdene i Bodø. Folk måtte bruke det nære og fikk øynene opp for kvalitetene her. Samtidig befestet den økte bruken store behov for vedlikehold, rehabilitering og mer robust tilrettelegging i de mest brukte friluftsområdene. Kortere perioder med snø bidrar til at klassiske sommeraktiviteter får utvidet sesong. Dette har betydning for tilretteleggingen av friluftsområdene, særlig de langs kysten. Milde vintre, med mer ekstrem nedbør, fører til at tidsperiodene der terrenget er ekstra sårbart for slitasje utvides.

Kunnskap om menneskeskapte endringer i klima og natur har gjort oss mer bevisste på betydningen av å oppleve og ta vare på det vi har. Erkjennelsen av at vi må endre vaner for å begrense klimaendringene vil gjøre det mer populært å feriere lokalt, regionalt og nasjonalt nå og i fremtiden. Dette får konsekvenser på bruken av friluftsområdene i Bodø, og behovet for å ta vare på og utvikle dem med mer robust tilrettelegging.

Kyststi fra Bodøsjøen til Mørkvedbukta vil gi et betydelig løft for det bynære friluftslivet, med sammenkobling av flere bydeler og tilgjengelighet til rekreasjonsområder langs sjøen. Kyststien får universell utforming og vil gi et helhetlig tilbud for alle, selv om den vil ha noe begrenset tilgjengelighet vinterstid.

7.1 Delmål og strategi/tiltak for friluftsliv:

Det er definert tre delmål med tilhørende strategi/tiltak for friluftsliv i denne planperioden, delt inn i kategoriene **NOK**, **NÆRT** og **VARIERT**.

7.1.1 Delmål 1: NOK

Alle skal ha tilgang til natur- og friluftsområder.

Strategier/tiltak

Bodø kommune skal:

- Prioritere hensynet til natur- og friluftsjøer i arealsaker
- Rehabiliterer og videreutvikler sti- og løypenettet i Bodømarka og Tverlandsmarka i tråd med [Ferdelsårsplan 2023-2030](#).
- Rehabiliterer og oppgraderer de mest brukte friluftslivsområdene i tråd med [Forvaltningsplan for statlig sikrede friluftslivsområder 2023 - 2032](#)

7.1.2 Delmål 2: NÆRT

Alle skal ha tilgang til friluftsliv- og rekreasjonsområder i sitt nærområde.

Strategier/tiltak

Bodø kommune skal:

- Bidra til at beboere i alle bydeler og bygdesentre har kort avstand til friluftsområder og lavterskel turmuligheter, jf. [Ferdsselsåreplan 2023-2030](#).
- Legge til rette for at skoler, barnehager og helsesenter har et friluftstilbud i sitt nærområde.
- Prioritere bostedsnære friluftstilbud med universell utforming.

7.1.3 Delmål 3: VARIERT

Alle skal ha tilgang til varierte friluftsliv- og naturopplevelser gjennom hele året.

Strategier/tiltak

Bodø kommune skal:

- Legge til rette for et friluftstilbud der alle kan delta uavhengig av alder, funksjonsnivå og bakgrunn.
- Fremme det enkle og naturvennlige friluftslivet som bidrar til naturglede og økt forståelse for bærekraftig bruk og vern av naturen.
- Bidra til kunnskap om naturverdier, kulturminner og historie knyttet til friluftsområdene.

7.2 Friluftsområder – tilrettelegging og bruk

Bodø har mange statlig sikrede friluftsområder. Dette er arealer som er kjøpt opp og sikret for allmenhetens friluftsliv. Eksempel på slike områder er Mjelle, Ausvika og flere områder i Saltstraumen. I tillegg til de statlig sikrede områdene har Bodø også en rekke kommunalt sikrede friluftsområder. Ut over disse er øvrige friluftsområder som ligger på privat grunn, men er allment tilgjengelig gjennom allemannsretten. For de sikrede arealene kan det søkes om tilskuddsmidler til tiltak, forutsatt at kommunen har en vedtatt forvaltningsplan. [Forvaltningsplan for statlig sikrede friluftslivsområder 2023 - 2032 for Bodø](#) ble vedtatt av bystyret i sak [PS 183/2022](#).

I de aller fleste friluftsområdene går langsiktige behov i retning av større oppgraderinger av standardutrustningen. Asfaltering av parkeringsplasser med oppmerking og toaletter med bedre standard vil eksempelvis gi bedre kapasitet og redusere vedlikeholdsbehovene. I tillegg vil bedre informasjon gi besøkende mer kunnskap og flere opplevelser. Noen friluftsområder bør særskilt oppgraderes for eksempel med tanke på universell utforming eller hensynet til viktige naturverdier.

Det er ønskelig å løfte flere områder skikkelig i årene som kommer, slik som det påbegynt i Ausvika med første delprosjekt. Ferdigstilling av Ausvika og rehabilitering av Mjelle, Saltstraumen og Låter er både ønsket og nødvendig for å kunne gi allmenheten og turister et grunnleggende tilbud og gode opplevelser.

Det økende antall besøkende i Saltstraumen, både i form av bobiler og økende grad av organisert turisme, blant annet fra cruiseskip, stiller større krav til tilretteleggingen her. Det er behov for å øke parkeringskapasiteten på dagtid, og det bør vurderes om det for eksempel bør bli betalingsløsning for å regulere bruken av parkeringsplassen som overnattingsplass. Det jobbes med en skiltplan for å sortere de ulike kjøretøygruppene på parkeringsplassen med tanke på trafiksikkerhet, men dette løser ikke

kapasitets- og overnattingsutfordringene. Det er også behov for flere nye toaletter i Saltstraumen, som under brukaret på Knaplundøya og på andre siden av brua, i nærheten av butikken. Dagens kapasitet er ikke tilstrekkelig, særlig med tanke på økende antall turistbusser. Den etablerte kyststien har behov for oppgradering av møblering og skilting mm.

Det stilles høye krav for å kunne kalle et tiltak for universelt utformet, og det er ikke mulig å oppnå tilgjengelighet for alle i samtlige friluftsområder. Samtidig har Bodø flere områder som ligger godt til rette for å kunne gjøres mer tilgjengelige. Eksempelvis elveparkene langs Bodøelva og Futelva. Samlet sett er det derfor et mål at flere områder skal kunne nås av flere, og dermed oppnå at enda flere får tilgang på varierte opplevelseskvaliteter. Utfordringer med hensyn til manglende tilgang i eksisterende anlegg bør løses, for eksempel i forbindelse med nødvendige rehabiliteringer eller i egne prosjekter.

Av andre typer friluftsområder er det naturlig å trekke fram hundeluftegårder som et forholdsvis nytt tiltak. Den første inngjerdede hundeluftegården ble etablert på Tverlandet i 2022. Den ligger ved siden av en utendørs treningspark og startpunkt for nærtur i Tverlandsmarka. Luftegården er på kun 0,5 daa, men er blitt populær og et sosialt møtepunkt.

Bodø kommune fikk i 2014 [Forskrift for hundehold i Bodø](#) som angir båndtvang hele året på utvalgte stier og områder og i områder hvor bufé beiter. Arbeidet med å revidere forskriften har startet opp, og sannsynligvis kommer enda flere turveier og områder til å bli underlagt båndtvang hele året. Som en konsekvens av dette bør det etableres flere hundeluftegårder. Fortrinnsvis nært sentrum og større bydeler, der folk kan slippe hundene sine hele året. Videre vil det bli behov for å få opp nye skilt når ny forskrift er vedtatt. Dagens skilt om båndtvang er forlenget utdatert.

7.3 Naturmangfold og naturverdier

Tap av naturmangfold er en av de største truslene menneskeheten står overfor, og kommunenes innsats for å sikre leveområder for planter og dyr spiller en viktig rolle. Store deler av kysten i Bodø kommune er svært artsrik med forekomster av en rekke truede arter og naturtyper. Områdene var tidligere preget av kulturpåvirkning, men er i dag først og fremst viktige friluftsområder. For å ivareta naturmangfoldet i disse områdene er det behov for aktiv forvaltning ved å balansere hensynet til naturmangfold og naturverdier opp mot friluftslivsverdier og til dels høy bruksintensitet.

I løpet av de siste tre årene har Bodø kommune utarbeidet skjøtelsesplaner for de mest brukte friluft- og utfartsområdene som samtidig har store naturverdier. Dette er til nå utført for Ausvika, Låter, Mjelle og Bodøsjøen/kyststien. Ny kartlegging av naturtyper og -verdier inngår ved utarbeiding av skjøtelsesplaner. Formålet er å forbedre kunnskapsgrunnlaget og sikre en helhetlig vurdering ved planlegging av tilretteleggings- og skjøtelsestiltak, og å prioritere rett tiltak på rett sted. Statsforvalteren i Nordland bidrar med tilskuddsmidler til både skjøtelsesplaner og gjennomføring av tiltak. Utarbeiding av skjøtelsesplaner er forankret i [Handlingsplan for naturmangfold 2021-2023](#). Denne revideres hvert tredje år.

7.4 Stier og løyper - tilrettelegging

Bodø kommune har ferdigstilt [Plan for friluftslivets ferdselsårer 2023-2030](#). Ferdelsårene er en viktig del av infrastrukturen for turaktivitet og trivsel i Bodø. Tilrettelegging, skilting og merking av turruter gjøres både på frivilligheten og av kommunen. For å ivareta ulike interesser, samordne ressursene, øke forutsigbarheten og få mest mulig ut av innsatsen på feltet, er det behov for en strukturering og bedre målstyring av arbeidet totalt sett. Plan for friluftslivets ferdselsårer er et verktøy for dette.

Hovedkonklusjonen i Ferdelsårsplanen er at Bodø har et godt turveinett, som overveiende er i god stand. Analysene i planen viser likevel noen mangler i turveinettet sett opp mot planens målsettinger, og også i innkomne høringsinnspill. Dette gjelder manglende sammenkoblinger, manglende tilrettelegging og skilting for nærhet på maks 500 m til skilta og merka turveitilbud, manglende tilknytning til utsiktspunkter, og manglende tilbud om universelt utforma turmuligheter. Idéen er å bygge videre på prinsippet i STImuli, med fokus på løypenettet nær der folk bor, for å øke måloppnåelsen i planen.

I Ferdelsårsplanen er det fastsatt noen hovedtiltak, inkl. oppfølging med en mer detaljert tiltaks-/handlingsplan i «STImuli 2.0/Bymarkapakken», i samarbeid med Bodømarkas venner, Tverlandsmarkas venner og Bodø og Omegns Turistforening (BOT).

Terreng- og stisykling er en av friluftaktivitetene som øker i omfang, og Bodømarka har blitt kjent som en flott tumleplass for dette. Syklister og gående bruker i stor grad de samme stiene. Norsk organisasjon for terrengsykling (NOTS) har utarbeidet en liste med [stivettregler](#) for de som vil sykle i utmark. Formidling av disse, evt. i form av skilting, vil kunne bidra til å dempe brukerkonflikter og slitasje.

I Bodø har NOTS opprettet et lokallag, og det er ønskelig at de deltar i arbeidsgruppen som skal lage en felles handlingsplan, «STImuli 2.0/Bymarkapakken», som nevnt over.

7.5 Arealer til friluftsliv

Når presset på tilgjengelige arealer er stort må arealer for friluftsliv og adkomst til disse sikres i overordnet planarbeid og følges opp i reguleringsplaner og byggesaker. I forbindelse med planlegging av Ny by blir det mulighet for etablering av friluftsområder med ulike kvaliteter, og sikre forbindelseslinjer internt i bydelen samt mellom sentrum, ny bydel Hernes, og mot Bodøsjøen. Utbyggingen av det gamle flyplassområdet bidrar til at presset på andre områder minker, og det bør for eksempel bli unødvendig å utfordre markagrensen eller andre områder som har verdi for allmennheten eller naturmangfoldet.

Statlig sikring er et virkemiddel for å ivareta befolkningens tilgang til og bruk av viktige og populære friluftsområder. Dette gjøres enten gjennom erverv, avtaler om varig bruksrett eller såkalt vederlagsfri sikring. Bodø kommune har forvaltningsansvaret for områdene etter sikring, og ivaretar i stor grad grunneirollen, evt. i et samarbeid med Nordland fylkeskommune og Miljødirektoratet.

Allerede fra slutten av 1960-tallet var Bodø kommune fremoverlente nok til å kjøpe opp arealer som i dag har utviklet seg til våre viktigste friluftsområder.

De siste årene er det sikret areal i Geitvågen og på Alstad. Det pågår en sikrings sak med mål om erverv av Breivika bystranda. Videre planlegges det å søke om vederlagsfri sikring av stranda i Kvalvika og parkeringsplassen i Futs karet, begge nylig ervervet av kommunen.

8.0 Nærmiljø og egenorganisert aktivitet

Innledning – status og utfordringer

I denne planen har vi primært fokus på «egenorganisert fysisk aktivitet» som all aktiviteten du selv tar initiativ til. Når du vil, hvor du vil og med hvem du vil. Egenorganisert idrett og fysisk aktivitet viser til aktivitet der de som er involvert gjør dette på sin måte og som de eier selv.

For befolkningen som hele oppleves turgåing som den mest attraktive egenorganiserte aktiviteten å drive med, på tvers av inntekt og alder. Å legge til rette for lavterskel turmuligheter i nærheten av bolig derfor er et av de mest effektive tiltakene for mer hverdagsaktivitet og bedre folkehelse.

Snarveier og grønne friarealer binder områdene der folk bor sammen med friluftslivsmulighetene i marka og ved sjøen. Satsingen på STImuli har siden 2008 bidratt til å sette fokus på det bostedsnære turløypenettet og påkoblingen til dette via fysisk tilrettelegging, skilting og informasjonstiltak. Nylig vedtatt Ferdselsåreplan 2023-2030 er en videreføring av dette, se kap.7.4.

I tillegg til nære turmuligheter viser bydelsoversikten i kap. 4 at det finnes relativt mange nærmiljøanlegg og muligheter for egenorganisert aktivitet i Bodø. Kvaliteten på de enkelte anleggene er derimot varierende. En større andel av dem er tilknyttet skolenes uteområder eller nærområdet til skolene.

Tilbud for ungdom 13-19 år som ikke deltar i organisert idrett er generelt begrenset med tanke på gode møteplasser og arenaer for aktivitet. Det er viktig å ivareta flere brukergrupper og imøtekomme både gutter og jenters behov og ønsker. Nærmiljøanlegg som arena for egenorganisert fysisk aktivitet bør derfor utvikles i et helhetlig perspektiv med tanke på variasjon og ferdighetsnivå. Videre vil nærmiljøanlegg gi et bredere tilbud dersom områdene rundt opparbeides med møblering og soner for sosiale møtepunkter samtidig.

Ulike anleggstyper som basketbaner, streetbasket, mindre kunstgressløkker, utendørs treningsparker, skateanlegg, sparkesykkel-/pumptracks og sykkeløyper for lek og moro bør vurderes i forbindelse med oppgradering og rehabilitering av både skolegårder, parker og byrom. Videre er det mulig å etablere enkle og lite kostnadskrevenende nærmiljøanlegg i et samarbeid mellom frivillige og kommunen. Frisbeegolfbaner er et slik eksempel. Muligheter for tilgang til ledige timer i innendørs anlegg i vinterhalvåret vil også kunne bidra positivt.

Områdene i Ny by som etter hvert frigjøres fra forsvaret vil gi store muligheter for gjenbruk av flysheltere i betong til ulike aktiviteter. Denne muligheten er helt unik for Bodø, og vil kunne gi en rekke utendørs anlegg for helårs bruk, under tak. For eksempel sandvolleyballbaner, basketbaner, tennisbaner, pumptracks, balløkker, parkouranlegg etc. Dette vil kunne gi et stort løft i variasjon og muligheter, og også legge til rette for at ungdom selv kan få utvikle ulike arenaer.

8.1 Delmål og strategier/tiltak for nærmiljø og egenorganisert aktivitet

Det er definert tre delmål med tilhørende strategier/tiltak for nærmiljø og egen organisert aktivitet i denne planperioden, delt inn i kategoriene **NOK**, **NÆRT** og **VARIERT**.

8.1.1. Delmål 1: NOK

Det skal være tilstrekkelig med anlegg og muligheter til å være fysisk aktiv for alle.

Strategier/tiltak

Bodø kommune skal:

- Prioritere rehabilitering og oppgradering av skolegårder og bydelsparker med basis aktivitetsanlegg
- Rehabilitering og videreutvikle sti- og løypenettet i Bodømarka og Tverlandsmarka i tråd med [Ferdelsåreplan 2023-2030](#) - jf. kap. 7.1.1.
- Arbeide for å åpne ordinære anlegg for alternativ bruk og utnytting av resttimer, slik at miljø som driver egenorganisert idrett også får tilgang på innendørs areal.

8.1.2. Delmål 2: NÆRT

Nærmiljøanlegg og aktivitetstilbud skal være tilgjengelig i nærheten av der folk bor.

Strategier/tiltak

Bodø kommune skal:

- Utvikle skolegårder til nærmiljøanlegg som blir lokalmiljøets sentrale møte- og aktivitetsområder.
- Sørge for at man enkelt og trygt kan komme seg til sin aktivitet til fots eller på sykkel hele året.
- Vurdere ny bruk av små grusløkker og bolignære friområder i samarbeid med lag og foreninger.

8.1.3. Delmål 3: VARIERT

Nærmiljøtilbudet skal være variert og sammensatt slik at alle kan være i fysisk aktivitet, basert på egne forutsetninger. Samarbeid mellom innbyggere, frivillige og kommunen er en viktig forutsetning for utvikling av et variert tilbud i nærmiljøet.

Strategi/tiltak

Bodø kommune skal:

- Legge til rette for at det kan etableres sykkelløyper for lek og moro i tilknytning til alle bydeler.
- Prioritere rehabilitering og evt. nybygging av basketbaner og streetbasket i tilknytning til skolegårder og/eller større parkområder
- Vurdere økning av tilskuddsordningen for fysisk aktivitet og mindre anlegg for allmennheten.

8.2 Skolenes uterom – møteplasser i nærmiljøet

Ved de nye skolene på Tverlandet og i Mørkvedbukta er det lagt vekt på gode uteområder med variasjon i ulike aktivitetsmuligheter. Videre er det vektlagt at skolegårdene samtidig har en funksjon som bydelspark. Dette er også gjeldene for øvrige skolegårder. For disse er det igangsatt en rehabilitering og oppgradering av uteområdene, skole for skole. Etterslepet er stort, oppgraderingen tar tid og er kostnadskrevenende. Sammen med langsiktige strategier er det derfor viktig med kortsiktige muligheter til å gjøre enkle tiltak og mindre oppgraderinger.

8.3 Nye aktiviteter

Egenorganisert aktivitet har blitt et viktig satsningsområde nasjonalt og lokalt for å møte nye aktivitetstrender og stimulere barn og unge til fysisk aktivitet. Nasjonalt etableres det stadig flere og forskjellige kombinasjonsanlegg for disse aktivitetene, både inne og utendørs. I Bodø er aktivitetsparken i Kvartal 99 et godt eksempel på en sammensatt park med mange ulike aktivitetstilbud, inkludert sesongvariasjon. Den underkjølte isbanen her er tilrettelagt kun for egenorganisert skøyteaktivitet. Ideelt sett bør det utvikles flere slike sammensatte aktivitetsanlegg. Bankgata idrettspark har potensiale. Her er det mulig å få til et samarbeid med fylkeskommunen om utvikling av flere mindre nærmiljøanlegg innenfor areal som i dag er "restarealer" og midlertidig parkering.

Det er opprettet et nasjonalt ressurscenter for egenorganisert aktivitet, [TVERGA](#). Ressurscenteret er drevet av landsforeningen Ungdom og fritid og Oslo Skateboardforening på oppdrag fra Kulturdepartementet. De har utarbeidet en vid definisjon for begrepet egenorganisert idrett og fysisk aktivitet. Begrepet "egenorganisert idrett og fysisk aktivitet" inkluderer alt fra generelt friluftsliv, trening på kommersielle treningssentre, fotball på kunstgressbanen utenom treningstid, til bruk av skateboard i selvbygd eller offentlig bygd anlegg. Under paraplydefinisjonen finnes altså et mangfold basert på aktivitetens opprinnelse og historie (for eksempel tradisjonell vs. ikke-tradisjonell) og ikke minst formål (for eksempel opplevelser vs. helse og/eller prestasjon).

Tradisjonell egenorganisert idrett og fysisk aktivitet foregår ofte i de samme anleggene som organisert tradisjonell idrett eller i tradisjonelt friluftsliv. Her skiller den egenorganiserte delen seg fra den organiserte, fordi konkurranseaspektet ofte tones ned og det er mindre behov for en trener. Videre kan egenorganisert tradisjonelt friluftsliv også plasseres i denne kategorien, som for eksempel gange, løping, sykling og skigåing.

Ikke-tradisjonell egenorganisert idrett og fysisk aktivitet skiller seg fra de tradisjonelle fordi disse har utviklet seg på utsiden av den ordinære idrettsbevegelsen og aktivitetene minner lite om ordinære idretter. Her er ikke fokuset på å prestere bedre enn en motstander, og det finnes ingen tydelige konkurrenter. Utøverne er opptatt av å skape energi, få nye erfaringer, oppleve læring og tilegne seg mer kunnskap. Det tillærte brukes kun til å komme videre i sitt individuelle og personlige prosjekt. De moderne egenorganiserte idrettene og fysiske aktivitetene blir også gjerne kalt "lifestyle sports" og kan for eksempel være brettaktiviteter, nyere sykkelaktiviteter, street/breakdance, tricking, parkour osv. Innenfor begrepet inngår også en del aktiviteter tilknyttet friluftsliv, slik som frikjøring, kiting og stisykling.

Lek står sentralt i alle disse miljøene og mange uttrykker et mål om "å miste seg selv" i aktiviteten. I disse miljøene lærer de unge av hverandre. De er i et konstant samspill med resten av verden gjennom YouTube og andre digitale plattformer. Her utveksles erfaringer og kunnskap. Utøverne utviser en demokratisk organisering i en relativt flat struktur.

De fleste tilrettelagte områdene for egenorganisert aktivitet er utendørs, og ofte sommeraktiviteter. Vinterhalvåret gir derfor et begrenset tilbud til barn og unge som ikke deltar i organisert aktivitet og idrett. De tilbudene som eksisterer innendørs er ofte kommersielle tilbud, som eksempelvis private treningssentre, padelsentre, badeland eller lignende. Dette er tilbud som gjerne ses på som kostnadskrevenne for barn og unge å skulle benytte seg av jevnlig. Kapasiteten ved de ordinære idrettsanleggene er i bruk av de organiserte tilbudene, slik at egenorganiserte utøvere sliter med å få tilgang. Samtidig fins det en del ubenyttede timer innimellom. Bodø kommune bør derfor se på muligheten for å gi enklere tilgang til resttimer og ellers ledige timer i innendørsanleggene. Dette kan f.eks. gjøres ved å gå over til ny type bookingsystem og låseløsninger.

9.0 Felles for resultatområdene

9.1 Klima og miljø

Bodø kommune har en tydelig miljøprofil og en visjon knyttet til å bidra til bærekraftig utvikling. I praksis innebærer dette blant annet å legge til rette for at idrettsanlegg og friluftslivsområder blir utviklet og rehabilitert på en måte som tar hensyn til klima, natur og miljø.

[Klima- og energiplan 2019-2031](#) for Bodø er et viktig styringsdokument for alle sektorer. Bodø har mål om 70 % reduksjon i klimagassutslipp innen 2030 (mot 2009). Skal målet nås må vi ta vare på de anleggene vi har, unngå å bygge nytt der behov kan løses på andre måter, og gjenbruke eksisterende arealer og anlegg. I denne sammenhengen er det også viktig at alle nye og større anlegg skaleres riktig, og at det klima- og miljømessige fotavtrykket begrenses til det helt nødvendige. Videre må mobilitet og mulighet for å benytte kollektivtransport, sykle og gå til anlegg være et fokus. Flere kan delta når anlegget ligger nært, eller i tilknytning til kollektivanlegg. Dette er viktig både av miljøhensyn, og for at alle skal kunne ha like muligheter.

Kommunen vil også prioritere mulighetene for å redusere energiforbruket i eksisterende idrettsanlegg og friluftsområder ved å investere i energieffektive tiltak og teknologi. Det er allerede gjennomført flere tiltak som reduserer og optimaliserer energiforbruket i innendørs idrettsanlegg. Dette har gitt en betydelig utslippsreduksjon av klimagasser, sammen med sparte energi – og driftskostnader.

Viktige tiltak som gjenstår er utskifting av lysanleggene ved utendørs kunstgressbaner, i lysløypenettet, og ved mange av nærmiljøanleggene. Tiltakene er nødvendig av hensyn til at det på sikt ikke vil være mulig å få tak i halogenpærer og armatur (EU-forbud innført i 2023). Alle lysarmaturer må derfor skiftes til LED-belysning. Dette er et viktig miljøtiltak og vil samtidig bidra til å få ned driftskostnadene når energiforbruket går ned, og gi en mer stabil drift av lysanleggene. Tiltaket er samlet sett estimert til kr 32 mill., og må tas over flere år.

9.1.1 Støy og lysforurensing

Noen idrettsanlegg skaper mer støy enn andre. Eksempler på dette er skytebaner, ballbinger, fotballbaner og skateanlegg. Nye anlegg som etableres må vurderes særskilt opp mot støyforurensning, inkl. behov for eventuelle avbøtende tiltak. Samtidig må det aksepteres noe støy fra fysisk aktivitet. Tidsbegrensing som følger naboloven om ro etter kl. 23 er et godt virkemiddel.

Vurdering av forurensingspotensialet og avbøtende tiltak gjelder også kunstig belysning av idrettsanlegg, friluftsområder og turløyper. Det er et mål å redusere lysforurensingen, spesielt i områder med naturlig mørke. Dette kan gjøres ved å regulere bruken av kunstig lys, eller benytte smart-lys som dimmes når det ikke er aktivitet i det aktuelle området. En strategisk belysningsplan for Bodø er under utarbeiding. Denne vil bli et verktøy for et målrettet arbeid med belysning av offentlige bygg og anlegg.

9.2 Deltakelse for alle

Inkludering handler om å tilpasse samfunnet, både fysisk og sosialt, til mangfoldet blant innbyggerne, og gi alle reell mulighet til å delta i fellesskapet. Et inkluderende samfunn verdsetter mangfold, noe som ifølge forskning er en helt nødvendig forutsetning for å skape et inkluderende miljø.

Det er et mål å legge til rette for at alle skal ha mulighet til å delta innenfor idrett og friluftsliv uavhengig av alder, kjønn, funksjonsevne, kulturell bakgrunn eller økonomisk status. Kommunen har et bredt tilbud av aktiviteter, fra organisert idrett til tur- og friluftsliv. Bodø kommune er opptatt av å skape et mangfoldig og inkluderende miljø, og arbeider aktivt for å bryte ned hindringer og barrierer som kan begrense deltakelse.

9.2.1 Sosial ulikhet

Bodø kommune vil bidra til å redusere sosial ulikhet i tilgangen til idretts- og friluftslivsaktiviteter. Det er en utbredt oppfatning om, understøttet av forskning, at det er en sammenheng mellom lav inntekt og fysisk inaktivitet. Personer med lav inntekt har ofte mindre tilgang på tilstrekkelig med ressurser og infrastruktur som gjør det mulig å delta i idretts- og friluftslivsaktiviteter.

Bodø kommune vil arbeide videre for å redusere denne ulikheten og sørge for at alle innbyggere får muligheten til å drive med fysisk aktivitet, utøve idrett og friluftsliv. Dette gjøres ved å for eksempel tilby åpne, gratis tilgjengelige utendørsanlegg og områder som tilbyr varierte aktivitetsmuligheter. I dette inngår ulike nærmiljøanlegg, utendørs treningsparker, skiløyper, turstier, kunstgressløkker og dels kunstgressbaner. Å satse på lavterskel friluftsliv i nærmiljøet bidrar til å utjevne forskjellene. I sum kan dette bidra til at alle har mulighet til å være fysisk aktiv uavhengig av økonomi og bakgrunn, og i et større perspektiv bedre folkehelsen og trivselen i Bodø.

Bodø kommune tilbyr gratis trening i kommunale gymnastikksaler og skolebasseng for barn og unge i alderen 6-19 år. Dette organiseres gjennom tildeling av timer til lag og foreninger. For samme aldersgruppe er det redusert timeleie i idrettshaller, 25-meters basseng, kunstgressbaner etc. Timefordeling gjøres i samarbeid med Bodø idrettsråd, til lag og foreninger. Treningsavgifter og kontingenter for deltakelse i idrett for barn og unge settes av den enkelte klubb/forening, og varierer til dels betydelig. Dette kan ha sammenheng med administrative utgifter, høye reiseutgifter ved deltakelse i seriespill og turnering, akademisatsing, høye ambisjoner og senioridrett.

BUA, i regi av Røde kors, og Skattkammeret, i regi av Kirkens bymisjon, har begge tilbud om gratis lån av utstyr til idrettsaktivitet og friluftsliv. Ved skøytebanen i Kvartal 99 har Bodø kommune et samarbeid med Skattkammeret om utlån av skøyter. Ut over dette har flere idrettslag egne byttekelder, ulike grupper i sosiale medier for bytte og salg av brukt utstyr etc.

9.2.2 Universell utforming

Bodø kommune har i mange år jobbet aktivt med å implementere prinsippene om universell utforming i sine planer og prosjekter. Gjennom universell utforming er målet å bedre tilgjengeligheten og muligheten for samfunnsdeltakelse for alle. Dette innebærer at en ved planlegging og utforming av idretts- og nærmiljøanlegg skal ta hensyn til det mangfold av ferdigheter og forutsetninger som er representert i befolkningen. Når prinsippene om universell utforming legges til grunn, skal anlegg for idrett og fysisk aktivitet i prinsippet kunne brukes av alle mennesker, uavhengig av funksjonsnivå.

Kravene til universell utforming av spillemiddelfinansierte idrettsanlegg er nedfelt i Kulturdepartementets bestemmelser for tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet. I tillegg har departementet utarbeidet en egen veileder for universell utforming av idretts- og nærmiljøanlegg til bruk for utbyggere av idrettsanlegg.

9.3 Utbyggingsavtaler – verktøy for utvikling av felles infrastruktur

Utbyggingsavtaler er et verktøy som legger opp til et samspill mellom private utbyggere og kommunen om oppfølging av krav i reguleringsplaner som gjelder etablering av nødvendig infrastruktur. Ved utbygging av nye boligområder er slik infrastruktur oftest knyttet til lekeplasser, vei, fortau, vann og avløp, men det kan f.eks. også være turveier og nærmiljøanlegg.

I forbindelse med utbygging av nye boligområder kommer det ofte spørsmål om stitilknytning til eksisterende stinett eller etablering av nye friluftstiltak i etterkant av en utbygging. Slike tiltak bør derfor vurderes som krav i alle reguleringsplaner der dette kan være relevant. For eksempel er dette gjort i forbindelse med regulering og utbygging av Bodøsjøveien 50 (slakteritomta), regulering og utbygging i Hunstad sør/Sjøåsan, og i forbindelse med regulering og etablering av hotell på Rønvikfjellet.

Etablering av nærmiljøanlegg som små aktivitetsflater og -løkker, utendørs trenings- og balanseapparater etc. kan også vurderes som tiltak. Etablering av infrastruktur som bidrar til at beboere i et område har gode aktivitetstilbud i eget nærmiljø bør vurderes samtidig med annen infrastruktur.

9.4 Samarbeid og dialog

Omfanget av organisert idretts- og friluftslivsaktivitet er relativt høyt i Bodø. Det er av stor betydning at dette blir opprettholdt og gis mulighet for videre utvikling. Frivillighetens rammebetingelser for utøvelse av fysisk aktivitet bør fortsatt fremmes fra kommunens side. Dette gjennom ulike tilskuddsordninger, faglig veiledning, og planlegging, etablering og drift av ulike anlegg og areal for fysisk aktivitet. Frivillighetens rolle vil først og fremst være ivaretagelse av den organiserte aktiviteten, men også utvikling og skjøtsel av anlegg og områder.

9.5 Drift og vedlikehold

Drift og vedlikehold er en viktig oppgave for å sikre at innbyggerne har tilgang til trygge og funksjonelle anlegg og områder. Kulturkontoret har ansvar for forvaltning og utvikling av kommunens idretts- og friluftslivsanlegg. I samråd med kulturkontoret har Teknisk avdeling v/Byteknikk ansvar for drift og vedlikehold av kommunens utendørs idretts- og friluftslivsanlegg.

Utbyggings- og eiendomsavdelingen v/FDVU-kontoret har ansvar for de innendørs anleggene, og skolegårdene. De gjennomfører periodisk vedlikehold av idrettshaller, gymsaler og skolegårder m.m. Dette inkluderer blant annet reparasjon av skader, oppgradering av fasiliteter osv. Det gis fortløpende rapportering av eventuelle skader eller problemer i anlegg eller områder, slik at disse kan utbedres raskt.

Etablering og drift av noen større anlegg er løst gjennom ulike selskapsformer. Kommunalt foretak, aksjeselskap, aksjelag og andelseier. Flere av driftsenhetene er sårbare og har samme behov for kompetanse og maskinelt utstyr. En mer helhetlig forvaltning og driftsorganisering bør vurderes med sikte på å bedre ressursutnyttelse og koordinering av tjenester levert av Bodø kommune og andre aktører.

Ved å drifte og vedlikeholde idrettsanlegg og friluftsområder på en god måte, bidrar Bodø kommune til å skape gode og trygge tilbud for innbyggerne og besøkende. Dette er viktig for å fremme fysisk aktivitet og en sunn livsstil, samt å sikre at Bodø er en attraktiv by å bo i, og besøke.

9.6 Økonomi

9.6.1 Idretts- og nærmiljøanlegg

Finansiering av idrettsanlegg i Norge skjer tradisjonelt sett gjennom et spleiselag mellom idrettslag og kommuner, der de statlige spillemidlene har vært en viktig delfinansiering. For de fleste mindre og mellomstore anlegg har tilskuddet vært mellom en tredjedel og halvparten av kostnadene. For store, kostnadskrevende anlegg fungerer tilskuddet som en toppfinansiering. Realisering av idrettsanlegg er ofte en utfordrende prosess, og kan ta tid å få gjennomført på riktig måte. Ventetiden for tildeling av spillemidler per nå er ca. 3-4 år for ordinære anlegg. Dette skaper et etterslep i tildelte spillemidler.

Ca. 60 ulike organisasjoner har levert innspill om ønsker og behov for rundt 200 forskjellige anleggstiltak. Det er ikke mulig å tilfredsstille alles ønsker med kommunale midler/tilskudd, og forventningene til de statlige spillemidlene er langt over det som er mulig å oppnå i overskuelig fremtid.

Dersom store kostnadskrevende anlegg blir realisert vil det bli vanskelig å oppnå spillemidler for andre prioriterte og nødvendige tiltak. Det vil gå ut over annen aktivitet og muligheten til å ta vare på og utvikle eksisterende anlegg. Dette gjelder både muligheter for investering og tilskudd, og driftskostnader.

Kommunens oppgave er å foreta nødvendige prioriteringer med utgangspunkt i målgruppe, definerte behov, overordnede samfunns mål og økonomisk handlingsrom. I en tid der økonomien er mer begrenset er det viktig å bruke tilgjengelige ressurser riktig.

Det prioriterte handlingsprogrammet som inngår i planen gir kun en oversikt over hvilke anlegg som bør prioriteres, forutsatt finansiering, og er ikke et vedtak om at tiltakene skal gjennomføres. Kommunen har begrensede midler, og hvert enkelt tiltak må vurderes i forbindelse med årlig behandling av økonomiplanen, eventuelt gjennom egne politiske saker.

9.6.2 Friluftslivsområder og ferdselsårer

Det er etterslep på vedlikehold og stort behov for oppgradering i flere av friluftsområdene med høy bruksfrekvens. En mulig løsning kan være å sette av midler årlig på et fond. Dette vil kunne brukes til utvikling og større rehabiliteringer i eksisterende friluftsområder eller egenandeler ved tilskudd. For de statlig sikrede friluftsområdene er det mulighet for å søke om inntil 50 % medfinansiering til tiltak som står i [Forvaltningsplan for statlig sikrede friluftsområder 2023 - 2032](#), vedtatt av bystyret i [PS 183/2022](#).

Uten økonomisk forutsigbarhet, er det urealistisk å holde følge med vedlikeholdsbehovet, og tilnærmet umulig å planlegge oppgradering eller utvikling. Hvis tiltakene skal finansieres over drift, går det utover andre anlegg eller tjenester. Alternativet vil være å redusere drift og gjennomføre kun begrensede tiltak i friluftsområdene. Dette er en uheldig utvikling med tanke på den økte bruken, klimaendring med mer ekstremvær, behovet for å tilrettelegge områdene, og kunnskap om friluftslivets betydning for folkehelsen.

En annen viktig del av infrastrukturen for friluftsliv er ferdselsårene – stier og løyper. I forbindelse med vedtatt Ferdelsårsplan 2023-2030 er det anbefalt å sette av en årlig pott med kommunalt bidrag til en felles handlings-/tiltaksplan "STImuli 2.0/Bymarkapakken" med Bodømarkas venner og Tverlandsmarkas venner. Deres bidrag med dugnad og mulighet for å søke eksterne midler vil utgjøre en langt større andel enn den kommunale. Ergo er det mulig å få mye god tilrettelegging for et begrenset bidrag.

Friluftstiltak favner mange viktige målgrupper og er svært rimelige tiltak sammenliknet med andre typer anlegg for aktivitet. Det er bred enighet om at friluftsområdene er viktig for trivsel og helse.

9.6.3 Kommunal støtte til idrett og friluftsliv – faste avtaler

Bodø kommune er en aktiv støttespiller til den organiserte idretten, og friluftslivet. Det betales årlig ut ca. kr. 4,35 mill. til lag/foreninger som betaling for forvaltning og vedlikehold av idretts- og friluftslivsarealer. I tillegg har Bodø kommune samarbeidsavtaler med henholdsvis Bodø idrettsråd og Bodø friluftsforum. Dette inkluderer en fast, årlig driftsstøtte. Samlet fordeles den kommunale støtten på følgende måte:

Organisasjon	Tiltak	Beløp - kr
Bodø friluftsforum	Driftstilskudd	50 000
Bodø idrettsråd	Lønnstilskudd daglig leder	655 000
Bodø idrettsråd	Prosjektstøtte integreringstiltak	600 000
Bodø alpklubb	Driftstilskudd	150 000
Bodømarkas venner	Driftstilskudd	50 000
Diverse grunneieravtaler	Grunneieravtaler	70 000
FK Bodø/Glimt	Driftstilskudd garderober	307 000
Gjælen veilag	Drift av adkomstvei til Gjælentunet	3 000
Innstranda IL	IU-idrett	291 000
Innstranda IL	Barnas idrettsdag	80 000
Landego velforening	Drift offentlige toaletter	10 000
Magic North AS	Driftstilskudd toaletter Saltstraumen	30 000
Misvær IL	Driftstilskudd Vestvatn alpinanlegg	348 000
Misvær IL	Drift lysløype 3 km	25 000
Misvær IL	Driftstilskudd daglig leder	691 000
Mørkvedhallen SA	Garderobeavtale	84 000
NFK v/ Bodin bad	Drift 25 m basseng	622 000
Oldereid grendehus	Drift lysløype 2,2 km	8 000
Saltstraumen IL	Drift garderober og lysløyper 3,4 km	35 000
Skjerstad IL	Drift lysløype og fotballbane	25 000
Strandå	Driftsavtale Låter friluftsområde	24 000
Tverlandet IL	Drift lysløype 5 km + 2,6 km	70 000
Tverlandsmarkas venner	Årlig tilskudd	100 000
Valnesvatnet grunneierlag SA	Driftstilskudd	20 000
SUM kr		4 347 000

I tillegg til dette tildeles årlig ca. kr 0,55 mill. til tiltak som kommer allmennheten til gode gjennom tilskuddsordningen for fysisk aktivitet og private anlegg.

10.0 Handlingsprogram

Som et vilkår for å kunne søke statlige spillemidler til anlegg for idrett og friluftsliv stiller Kulturdepartementet krav om at temaplanen skal inneholde et prioritert handlingsprogram for de første fire årene. Dette skal inkludere kostnadsoverslag og synliggjøring av forventede driftskostnader. I tillegg skal det framkomme en uprioritert handlingsplan med et tidsperspektiv på opp mot 12 år, for langsiktige behov og ønsker for anlegg.

Det er denne planens oppgave å synliggjøre de behov og ønsker som foreligger, og prioritere mellom disse. Det prioriterte handlingsprogrammet 2024-2027 viser hvilke anlegg som anbefales prioritert basert på faglige vurderinger og mulig finansiering. Det er ikke et vedtak om at tiltakene skal gjennomføres. Kommunen har begrensede midler, og hvert enkelt tiltak må vurderes i forbindelse med årlig rullering, behandling av økonomiplanen, eventuelt gjennom egne politiske saker.

Bodø kommune samordner og fremmer årlig søknader om statlige spillemidler på vegne av private og kommunen. Dette gjelder for nærmiljøanlegg, friluftslivsanlegg, idrettsanlegg, kulturanlegg og rehabilitering av disse. Bystyret har delegert ansvaret for å prioritere mellom søknadene til respektive utvalg. De prioriterte søknadene sendes årlig innen 15. januar til fylkeskommunen for behandling. Fylkeskommunen prioriterer og fordeler tilgjengelige midler til kommunene i juni.

Større kostnadskrevende anlegg (kostnad over kr 4-5 mill.) som forventer statlige spillemidler, må være omtalt i denne planen for å være berettiget midler. Handlingsplanen kan ved behov rulleres gjennom politisk sak. Slik kan nåværende uprioriterte anlegg, som gjennom har kommet lengre i planlegging og finansiering, prioriteres inn i handlingsplanen. Mindre kostnadskrevende anlegg (kostnad under kr 4 - 5 mill.) kan årlig rulleres inn, uavhengig om de står i noen av handlingsplanene.

Anleggsinnspill som ikke har skissert finansieringsløsning, eiendomsavklaring, tydelig prosjekteier eller andre nødvendige opplysninger, settes på uprioritert handlingsplan 2028 - 2035. Der prosjekteier ikke har estimert tidsramme og kostnadsoverslag, har kulturkontoret gjort det. Estimatenes må kvalitetssikres før prosjektene vurderes igangsatt.

Rehabilitering og opprusting av eksisterende idrettsanlegg, friluftsområder og nærmiljøanlegg foreslås prioritert i kommende planperiode.

10.1 Forslag til retningslinjer ved prioritering av handlingsplanen 2024 – 2027

1. Rehabilitering av eksisterende anlegg med høy aktivitet
2. Anlegg i bydeler med lav anleggsdekning
3. Nærmiljøanlegg
4. Idretter med høy aktivitet/vekst og manglende fasiliteter.
5. Støtteanlegg (klubbhus, toaletter, garderober, lager, tribune, p-plass, etc.).

10.2 Prioritert handlingsplan 2024 – 2027

På prioritert plass er kun de anlegg som har de vesentligste formelle forhold på plass. Det vil si en tydelig prosjekteier, med kostnadskalkyle og anslått finansiering, avtale om eie eller leie av grunn/ eiendom, plan for drift og vedlikehold, med mer. Realisering av flere av de foreslåtte kommunale tiltakene i handlingsplanen for 2024–2027 forutsetter finansiering gjennom økonomiplanen.

I vurderingene er det tatt hensyn til de ovennevnte føringene, hvor rehabilitering av anlegg med høy aktivitet prioriteres først, deretter anlegg i bydeler med lav anleggsdekning, nærmiljøanlegg, idretter med høy aktivitet/vekst og manglende fasiliteter, og til slutt støtteanlegg.

De statlige spillemidlene er en god kilde til finansiering av anlegg i kommunen. Midlene er likevel ikke ubegrenset. Det legges til grunn at Bodø kommune årlig kan oppnå en samlet tildeling på rundt kr. 20-22 mill. Tabellen nedenfor viser at flere allerede ferdigstilte anlegg må vente til 2026 før utbetaling. Det får også konsekvenser for ikke påbegynte anlegg, da flere må vente på utbetaling av spillemidlene til 2026-2027, og sannsynligvis enda lengre.

Ferdigstilte anlegg som søker spillemidler 2024 - 2027.				Kostnader i 1000 kr.			
Pri	Eier	Anleggstype	Ferdig	søknads- beløp	Anslått tildelingsår		
					2024	2025	2026
1	Bodø alpklubb	Lysanlegg Skarmoen	2021	945	945		
2	Bodø Spektrum AS	Kunstgress Aspmyra	2022	1 350	1 350		
3	Bodø kommune	Skaug skolekunstgressløkke	2022	262	262		
4	Bodø kommune	Østbyen skolekunstgressløkke	2022	300	300		
5	Misvær IL	Misvær skolekunstgressløkke	2022	300	300		
6	Bodø kommune	Stordalshallen rehabilitert	2023	4 410	4 410		
7	Bodø Spektrum AS	Konkurranserbassenget	2023	36 720	12 500	12 000	12 220
8	Saltstraumen skytterlag	Elektroniske skiver Saltstraumen	2023	700		700	
9	Bodø volleyballklubb	Etablering av sandvolleyballbane	2023	246		246	
10	Innstranda IL	Lagerbygg Bestemorenga	2023	945		945	
11	Bodø kommune	Hunstad U skolekunstgressløkke	2023	600		600	
12	Bodø kommune	Hunstad u - Treningspark	2023	600		600	
13	Bodø kommune	Hunstad u- Basketbane	2023	600		600	
14	Bodø kommune	Hunstad u - Streetbasket	2023	282		282	
15	Bodø kommune	Lysløype Maskinisten - LED	2023	630		630	
16	Bodø kommune	Lysløype Messiosen - LED	2023	195		195	
17	B&OI Orientering	Nærmiljøkart Bodø sentrum	2023	107		107	
		Sum:		49 192	20 067	16 905	12 220

Tabell 5: Viser ferdigstilte anlegg som fortsatt søker spillemidler. Det kan anslås at Bodø kommune årlig mottar rundt kr 20-22 mill. fra spillemidlene. Listen er tatt med for å synliggjøre at disse 17 anleggene vil ta en god del av kommunens samlede pott av spillemidlene fram til 2026. De er derfor prioritert samlet som nr. 1. i prioritert handlingsprogram 2024 (tabell nummer 6).

De 17 anleggene som allerede er ferdigstilte, jf. tabell 5, foreslås prioritert øverst for spillemidler de kommende årene. Videre vil det viktigste være å ta vare på de anleggene vi har. I planforslaget er det anbefalt å rehabilitere eksisterende anlegg framfor nybygging, og på sikt anbefales en prioritering av flerbrukshall i bydeler med lavere anleggsdekning. Det forutsettes at flere parter bidrar til finansiering.

En rekke mindre kostnadskrevende tiltak med bl.a. ulike typer nærmiljø- og skoleanlegg, tiltak på friluftslivets ferdselsårer og oppgradering av friluftslivsområder anbefales prioritert for å ivareta et bredt nærmiljøtilbud til hele befolkningen.

Konsekvensen av dette er at bl.a. fotballhall, fullskala skiskytteranlegg, friidrettshall og ishall ikke anbefales prioritert innenfor planperioden. De må evt. vurderes på nytt ved neste revisjon av planen. Angående ishall foreslås en utredning mot slutten av planperioden. Hensikten er å få klarlagt alternative størrelser, inkl. kostnadsanslag og finansieringsløsning, for en mulig realisering i ny bydel Hernes på sikt.

Det prioriterte handlingsprogrammet er kun en oversikt over hvilke anlegg som bør prioriteres, forutsatt finansiering, og ikke et vedtak om at tiltakene skal gjennomføres. Kommunen har begrensede midler, og hvert enkelt tiltak må vurderes i forbindelse med årlig behandling av økonomiplanen, eventuelt gjennom egne politiske saker.

Prioritert handlingsprogram 2024-2027.																									
pri.	prosjekteier	anleggstype	plani. byggestart	drifts-kostnad pr		kostnad anlegg	anslått finansiering (i 1000kr)																		
				km	pm		2024			2025			2026			2027									
							km	sm	pm	km	sm	pm	km	sm	pm	km	sm	pm							
1	17 eiere av anlegg ferdigstilt før 2024, som søker spille-midler Jf. tabell 5 "søker spillemidler 2024-2026"		2021 til			49 192			20 067					16 905					12 220						
2	Bodø kommune	Kyststien Bodøsjøen - Mørkvedbukta	2023	100		87 560	16 000		2 000				1 000			4 000									3 500
3	Bodø friidrettsklubb	Idrettsbygg Mørkvedlia friidrettsanlegg	2023		100	6 416										1 755									
4	Mørkvedhallen SA	Idrettshall rehabilitering				11 539			2 192	6 347			3 000												
5	Tv. markas venner	Kyststi Tverlandet Langodden - Måsheia	2023		10	500	100		400																
6	Bodø kommune	Stordalen kunstgressbane rehab	2024			8 200	3 720		3 280			1 200													
7	Bodø kommune	Aspmyra kunstgressbane rehab	2024			8 000	3 600		3 200			1 200													1 700
8	Glimt/Grand, Bodø kommune	v/Aspmyra kgb - undervarme, vanningsanlegg, garderobes, garasje/lager, mm	2024	750	750	12 000	4 000		4 000							2 000									2 000
9	Nordland Fylkesk.	Bodin Bad - rehab	2024			70 000	7 000		26 000	7 000				7 000	2 500										20 500
10	Bodø kommune	Nærmiljøanlegg v/Saltvern skole	2024			5 000	2 500		1 000																1 500
11	Bodø kommune	Nærmiljøanlegg v/Grønnåsen skole	2024			5 000	2 500		1 000																1 500
12	Bodø kommune	Frisbeegolf 9 kurver Rensåsp. rehab	2024			220	110																		110
13	Tverlandet IL	Skileikanlegg ved skistadion i Hopen	2024			2 040			1 440																600
14	Innstranda IL	Gapahuk v/Bestemorstua	2024			340			230																110
15	Bodøstudentene	Frisbeegolf Mørkvedlia 12 kurver	2024			200			100																100
16	Kvarven Ungd. lag	Nærmiljøkart Kjerringøy	2024			180			90																90
17	Bodin 4H-klubb	Klatrepark 4H-gården	2024			615			315																300
18	Færingen 4H-klubb	Klatrepark ved Jektéfartsmuseet	2024			600			300																300
19	Bodø Agilityklubb	Kunstgressbane for hundesport og flerbr	2024			1 800			1 800																
20	Bodø Alpinklubb	Bygging av lager/garasjebygg	2022			1 330						1 060													270
21	Bodø kommune	Tverlandet kunstgressbane rehab	2025			5 950			1 890																1 680
22	Tverlandshallen AL	Tverlandshallen rehab	2025			15 000						8 400													6 600
23	Bodø kommune	Rønvik idrettsbygg. - reguleringsplan	2025			1 000			1 000																
24	Bodø kommune	Stimuli 2.0/Bymarkapakken/infotavler	2025			2 500			500				1 000												1 000
25	Bodø kommune	Turvei; Linken-turisthytta-Ramnfløgen -	2025			6 000			2 000	500			3 000												500
26	Bodøstudentene IL	Gapahuk ved Mørkvedlia I Mørkvedlia	2025			200			130																70
27	Bodø Spektrum AS	Treningslys Aspmyra stadion	2025		-300	3 200						2 360													840
28	Bodø kommune	2 stk hundeluftegårder sentrumsnært	2025	50		1 000			800			200													
29	Bodø kommune	Asfalterte parkeringsplass og vei Mjelle	2025			2 500			2 000			500													
30	Bodø kommune	Friluftstolett Søndre Bakksund	2025			1 500			1 200			300													
31	Væran kom. d.utv.	Ballbinge v/Helligvær skole	2025			800			300			200													300
32	Bodø kommune	Infotavler i åtte friluftsområder	2025			400			320			80													
33	Bodø Håndballklubb	Håndballhall v/"Kald-krig" tomte	2025			240 000			5 000			105 000			100 000										30 000
34	Bodø kommune	Oppgr. friluftsområde Mjelle	2026			1 600						1 100													500
35	Bodø kommune	Oppgr. friluftsområde Låter	2026			2 100						1 100													1 000
36	Bodø kommune	Bankgata 11-er og 7-er kgb + rehab	2026	-10		11 250	1 500		3 450			3 300													3 000
37	Bodø kommune	Friluftstolett Heia	2026	30		1 500						1 200			300										
38	Bodø Volley	Toalett v/sandvolleybane Jensvollidalen	2026		15	1 000						50		550											400
39	Bodø kommune	Oppgr. friluftsomr. Søndre Bakksund	2026			3 700						2 960			740										
40	Bodø kommune	Mørkvedlia friidrettsbane - Rehab	2027			4 000	800		200												1 200	1 200			600
41	Bodø kommune	Limyra kgb rehab	2027			2 570																690	720		1 160
42	Bodø kommune	Løpsmark kgb rehab	2027			5 000																1 980	1 020		2 000
43	Bodø kommune	Alstad kgb rehab	2027			2 500																780	720		1 000
44	Bodø kommune	Ishall - mulighetsstudie Ny By	2027			1 000																	1 000		
45	Bodø kommune	Friluftstolett Ausvika	2027			1 500																	1 200		300
46	Bodø Sportsdykkerk	Idrettsbygg for sjøsportaktiviteter i Breiv	2027			5 000																			1 000 4 000
Sum:						593 502	41 830	22 259	62 692	18 960	22 305	124 780	17 410	22 475	101 590	7 850	82 130	9 060							

Tabell 6: Prioritert handlingsprogram for 2024-2027. Alle tall i 1000 kr, km=kommunale midler, sm=spillemidler, pm= private (andre) midler, herunder også momskompensasjon.

10.3 Uprioritert handlingsplan 2028 – 2035

Tiltakene i uprioritert handlingsplan er sortert alfabetisk etter forslag fra prosjekter og er ikke i prioritert rekkefølge. Tiltakene kan gis prioritet forutsatt at finansiering og øvrige formalia avklares.

Uprioritert handlingsprogram 2028-2035							
Prosjekteier	Anleggstype	Periode	Stipulert kostnad	Drifts-kostnad	Antydte finansiering		
					km	sm	pm
Bodø Agilityklubb	Inngjeret hundepark på Godøynes	2028-2035	500				500
Bodø Agilityklubb	Flerbrukshall 45x25m på Godøynes, for agility	2028-2035	10 000			2 200	7 800
Bodø Alpinklubb	Skarmoen alpinanlegg -Tiltak i nær framtid	2028-2035	10 000			2 000	8 000
Bodø Alpinklubb	Skarmoen Alpinanlegg - nye tiltak på sikt	2028-2035	20 000			4 000	16 000
Bodø Atletklubb	Styrke- og vektløfting i friidrettshall	2028-2035					
Bodø Bauta løpeklubb	Innendørs løpebane sentrumsnært	2028-2035	5 000			1 000	4 000
Bodø friidrettsklubb	Friidrettshall m/styrkeløft, ball, ishall	2028-2035	240 000			30 000	210 000
Bodø Gocartklubb	Gocartbane v/Ilstad	2028-2035	14 700			2 700	12 000
Bodø gym og turn	Turnhall	2028-2035					
Bodø Hockey	Ishall i Bodø Storstue	2028-2035	72 000			25 000	47 000
Bodø Hockey	Flerbrukshall/friidrett- ishall - styrke v/Mørkved	2028-2035					
Bodø kommune v/kulturtr.	Oppgr. Gammennaustveien mot Buholmen	2028-2035	1 000		800		200
Bodø kommune v/kulturtr.	Utvidelse p-plass Ørnes v/Saltstraumen	2028-2035	1 500		1 200		300
Bodø kommune v/kulturtr.	Oppgradering av parkeringsplass Soløya	2028-2035	2 000		1 600		400
Bodø kommune v/kulturtr.	Oppgradering av parkeringsplass Ausvika	2028-2035	2 000		1 600		400
Bodø kommune v/kulturtr.	Oppgradering av parkeringsplass Heia	2028-2035	2 000		1 600		400
Bodø kommune v/kulturtr.	Ny rasteplass og toalett Geitvågen	2028-2035	2 500		1 200		1 300
Bodø kommune v/kulturtr.	Stimuli 2.0/Bymarkapakken/infotavler	2028-2035	4 000		3 000	400	600
Bodø kommune v/kulturtr.	4 friluftsliv-WC (Straumøya, Strandåvika, Låter, Maskinisten)	2028-2035	6 000		3 300	1 500	1 200
Bodø kommune v/kulturtr.	Oppgraderer friluftsområde Saltstraumen	2028-2035	2 100		1 200	500	400
Bodø kommune v/kulturtr.	Basket- og streetbasketbaner ved flere skoler	2028-2035	15 000		12 000		3 000
Bodø kommune v/kulturtr.	LED-lys i 31 idrettsanlegg	2028-2035	30 500		14 500	10 000	6 000
Bodø kommune v/kulturtr.	Flerbrukshall Bodøsjøen	2028-2035	120 000		76 000	20 000	24 000
Bodø kommune v/kulturtr.	Asfaltering p-plass Maskinisten	2028-2035	4 000		3 200		800
Bodø Motorsportsklubb	Areal til trening for Enduro	2028-2035	0				
Bodø Motorsportsklubb	Hall e.l. for Trial innendørs i vintersesongen.	2028-2035	0				
Bodø Skateklubb	Rensåsens skateelementer flyttes til nytt areal	2028-2035	500		250		250
Bodø Spektrum AS	Nytt kunstgress i Nordlandshallen	2028-2035	5 500			1 200	4 300
Bodø Spektrum AS	Nytt kunstgress Aspmyra stadion	2028-2035	7 000				7 000
Bodø Squashklubb	Squashbaner med skyvbare vegger inntil en hall	2028-2035	8 800			1 200	7 600
Bodø Squashklubb	Bodø Storstue - squash/racket-anlegg, 8 baner	2028-2035	23 850			3 375	20 475
Bodø tennisklubb	ekstra bane i tennishall og to utebaner	2028-2035	30 000			5 600	24 400
Bodø Volley	Bodø Storstue med sandvolleyball	2028-2035	20 100			8 000	12 100
FK Bodø/Glimt	Bodø Storstue	2028-2035	300 000			15 000	285 000
Glimtech AS med flere	Bodø Storstue	2028-2035	465 000			70 000	395 000
Håvar Grøttland	Belysnings langs Bodøelva	2028-2035	2 000				2 000
Håvar Grøttland	Kyststi - Mørkvedbukta til Fenes	2028-2035					
Innstranda IL skiskyting	Skiskytterarena med 30 skiver Bestemorenga	2028-2035	30 000			2 700	26 300
Kjerringøy og Norsia kom. utv	Sykelsti for terrengsykling	2028-2035	200		30		170
Nord studentskipnad	Belysning mellom Mørkvedlia og Mørkvedhallen	2028-2035	1 000				
Norsia Grendehus	Gapahuk bak grendehuset Norsia	2028-2035	100				100
Norsia Grendehus	Sykkelløype bak grendehuset Norsia	2028-2035	100				100
NOTS Bodø & omegn	Flytsti (nedover-)sykkelløype i Stordalen	2028-2035	2 000			300	1 700
NOTS Bodø & omegn	Etablering av pumptrack for BMX- sykling	2028-2035	7 000			1 000	6 000
Salten Taekwon-do klubb	Kampsportanlegg i Storstua	2028-2035	12 000			1 800	10 200
Saltstraumen kommunedelsutv	Tilrettelagt HC P-plass fra Ekkerbugen	2028-2035	1 500		1 200		300
Saltstraumen kommunedelsutv	Oppgraderer Jernalderstien Ripnesmarka	2028-2035	100		50		50
Saltstraumen kommunedelsutv	Bom og utvidelse av p-plass under broen.	2028-2035	2 000		1 600		400
Saltstraumen kommunedelsutv	Utendørs treningspark i "lekeparken"	2028-2035	1 800			300	1 500
Skjerstad kommunedelsutval	Flerbrukshall ved Misvær skole		80 000				
Torunn Synnøve Kristiansen	Treningspark i Misvær	2028-2035	1 800			300	1 500
Tverlandet IL	Parkeringsplass - lysløypa i Hopen	2028-2035	400		300		100
Tverlandet IL	Oppgraderer skiløyper - Hopen	2028-2035	2 000		500	500	1 000
Tverlandet IL	Oppgraderer lysanlegg Hopen til LED	2028-2035	3 000		1 000	1 000	1 000
Tverlandet kommunedelsutv	Utbedre uteområdet v/gamle Tverlandet skole	2028-2035	2 000		200	600	1 200
Tverlandet kommunedelsutv	50 meter basseng på Tverlandet		600 000				
	Sum 2028 - 2035:		2 174 550		126 330	212 175	1 154 045

Tabell 7: Uprioritert handlingsprogram. Alle tall i 1000 kr, km=kommunale midler, sm=spillemidler, pm= private (andre) midler, herunder også momskompensasjon.

11.0 Vedlegg

11.1 Begrepsforklaringer

Arealplan: Plan for hvordan grunn i et nærmere avgrenset område skal utnyttes. Arealplaner viser hvordan hus, veier, skoler m.m. skal ligge.

Bydelsanlegg: Et idrettsanlegg som er lokalisert i en bydel og skal i hovedsak brukes av lokale brukere. Anlegget skal tilby et bredt spekter av idretts- og aktivitetstilbud for alle aldersgrupper og ferdighetsnivåer. Bydelsanlegg spiller en viktig rolle i å fremme fysisk aktivitet og folkehelse. De gir innbyggere i bydelene mulighet til å drive idrett og fysisk aktivitet i sitt eget nærmiljø.

Egenorganisert idrett og fysisk aktivitet: Dette foregår når utøvere velger å ta regien på og kontrollen over sin egen aktivitet. Uttrykket betegner ikke bare en aktivitet, men mennesker eller grupper av mennesker som selv initierer en idrett eller fysisk aktivitet. Begrepet favner om all idrett og fysisk aktivitet (inkl. friluftsliv) som gjøres på egenhånd utenfor organiserte rammer.

Folkehelsearbeid: Fremme, bevare og gjenvinne helse, sunnhet og trivsel, ved å ta hensyn til individuelle forskjeller og ferdigheter.

Friluftsliv: Friluftsliv er definert av Stortinget som «opphold og fysisk aktivitet i friluft i fritiden med sikte på miljøforandring og naturopplevelse» (Meld. St. 2015-2016. Kulturdepartementet har valgt å inkludere friluftsliv i begrepet fysisk aktivitet.

Friluftsområder: Store, ofte uregulerte, deler av utmark som omfattes av allemannsretten. Det er ikke krav om parkmessig opparbeidelse, kun tilrettelegging for funksjon og bruk. Områdene benyttes til turliv, jakt, fiske, trim og aktiv trening. I reguleringssammenheng kan friluftsområder avsettes til spesialområder for friluftsliv etter bestemmelsene i plan- og bygningsloven (§ 25 nr. 6).

Friområder: Avgrensede områder med spesiell tilrettelegging og opparbeiding for allmennhetens uhindrede rekreasjon og opphold. Områdene er vanligvis ervervet, opparbeidet og vedlikeholdt av kommunen.

Flerbruksanlegg: Anlegg tilrettelagt for flere forskjellige typer idrett, skiller seg fra spesialanlegg som er særlig tilrettelagt en avgrenset type idrett. F.eks. ishall, friidrettsbane.

Grøntstruktur: Alt areal hvor det vokser vegetasjon.

Helse: Blir definert av verdens helseorganisasjon (WHO) til å være «en tilstand av fullstendig fysisk, psykisk og sosialt velvære og ikke bare fravær av sykdom eller lidelser».

Idrett: Fysiske aktiviteter med formål å trene, konkurrere eller oppnå fysisk dyktighet, ofte med regler og sosiale aspekter.

Idrettspark: Kompakt område med anlegg som tilbyr aktivitetsflater for flere ulike særidretter.

Idrettsanlegg: Anlegg som er spesielt tilrettelagt for utøvelse av en/ flere idrett(er).

Mosjon: Fysisk aktivitet som fokuserer på helse/fysisk form, adspredelse som ikke er konkurranse

Nærmiljøanlegg: Utendørs anlegg eller områder tilrettelagt for egenorganisert aktivitet, i tilknytning til bo- og/ eller oppholdsområder. Områdene skal være frie, allment tilgjengelige, primært for barn og ungdom. Nærmiljøanlegg kan lokaliseres i tilknytning til et skoleanlegg og/eller idrettsanlegg. Ved samlokalisering med idrettsanlegg skal anlegget være for egenorganisert fysisk aktivitet. De skal ikke utformes for å dekke behovet for anlegg til organisert idrettslig aktivitet, eller konkurranseaktivitet.

Offentlig grøntstruktur: De arealer kommunen har i sin forvaltning, hvor det vokser vegetasjon.

Ordinære anlegg: Tilskudds berettigede anlegg som kommer frem av «bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet». De tekniske krav til mål og utforming av anleggene tar utgangspunkt i konkurransereglene til det enkelte særforbund.

Rehabilitering av anlegg: Istandsetting av et anlegg som skal gi en vesentlig funksjonell og bruksmessig standardheving i forhold til dagens situasjon. Rehabilitering kan bety å tilpasse det til nye funksjoner og bruksområder.

Revidering/revisjon: En fullstendig saksbehandling, etter plan- og bygningslovens §20-5, med sluttbehandling i kommunestyret. Vesentlige endringer av planen skal behandles på samme måte som revidering av planen.

Rullering: Mindre vesentlige endringer av handlingsprogrammet. (Handlingsplan blir benyttet som begrep i planen for at det ikke skal forveksles med budsjettet). Så lenge rullering kun medfører endringer på prioriteringslisten av allerede oppsatte anlegg (og ikke vesentlige endringer ellers). Idrettsråd og andre involverte parter i kommunen bør få handlingsplanen til uttalelse.

Spesialanlegg: Anlegg som er særlig tilrettelagt en avgrenset type idrett. F.eks. ishall, friidrettsbane.

11.3 Ferdigstilte tiltak 2019-2023

Ferdigstilte tiltak 2019 - 2023 i regi av Bodø kommune				
	eier	anleggsoppgaver, tilrettelegging og tiltak	år	kostnad
1	Bodø Spektrum AS	Konkurransebaseng v/Spektrum	2023	460 000
2	Bodø kommune	Liten flerbrukshall v/Mørkvedbukta skole	2021	40 000
3	Bodø kommune	Liten idrettshall v/Tverlandet skole	2019	31 500
4	Bodø kommune	Rulleskiløype - Bestemorenga	2019	29 358
5	Bodø kommune	Rehab Stordalshallen	2023	22 820
6	Bodø kommune	Utendørs skatepark, Bankgata	2019	17 040
7	Bodø kommune	25 m. basseng rehab, Tverlandet	2020	12 597
8	Bodø kommune	Kunstgressbane m/lys, Mørkvedbukta	2021	10 600
9	Bodø kommune	Miljøtiltak kunstgressbaner, 13 baner	2023	10 000
10	Bodø kommune/Arv	Skibru, v/Breivad, Soløyvatnet	2019	8 950
11	Bodø kommune	Nærmiljøanlegg Hunstad u-skole	2023	7 800
12	Bodø kommune	Kunstisløkke m/lys, sentrum - Kvarter 99	2020	7 332
13	Bodø kommune	Nærmiljøanlegg Mørkvedbukta skole	2021	4 175
14	Bodø kommune	Nærmiljøanlegg Tverlandet skole	2019	3 880
15	Bodø kommune	2 stk treningsparker m/lys, Mørkvedlia og Rønva	2020	3 795
16	Bodø kommune	Treningspark m/lys, Maskinisten og Limyra	2021	3 050
17	Bodø kommune	Sportsgulv Nordstrandahallen, Løp	2019	2 780
18	Bodø kommune	Treningspark m/lys + hundeluftegård Tverlande	2022	2 501
19	Bodø kommune	Akustikktiltak Bankgata flerbrukshall	2022	2 400
20	Bodø kommune	UU-formet sti m. lys, møblering etc. Gråholt	2023	2 400
21	Bodø kommune	Lysløype rehab til LED lys Bjørndalssletta -Breiv	2021	2 230
22	Bodø kommune	Tak rehab og ny kai, Bjørnøy fyr	2019	2 100
23	Bodø kommune	Basketbane + treningpark, Bankgata u-skole	2019	2 076
24	Bodø kommune	Friluftstolett Vågøyenes	2019	2 000
25	Bodø kommune	Kunstgressløkke m/lys, Kjerringøy skole	2022	1 668
26	Bodø kommune	Ausvika - opprusting rasteplasser og stier	2022	1 600
27	Bodø kommune	Rehab lysanlegg Maskinistløypa	2022	1 478
28	Bodø kommune	Utendørs treningspark Bratten	2019	1 215
29	Bodø kommune	Nærmiljøanlegg, sentrum - kvartal 99	2020	1 200
30	Bodø kommune	Flytsti for sykkel Hunstadlia	2019	1 039
31	Bodø kommune	Bru Høglia til Børvatnet	2020	900
32	Bodø kommune	Østbyen skolekunstgressløkke	2022	855
33	Bodø kommune	Tur-/skiløype Golan - skihytta	2019	800
34	Bodø kommune	Innfallsport/rasteplass Sjunkehatten nasjonalpar	2023	800
35	Bodø kommune	Festvågrunden tursti	2023	800
36	Bodø kommune	Rehab lysanlegg Messiosen skiløype	2022	658
37	Bodø kommune	Streetbasketbane Kjerringøy skole	2022	640
38	Bodø kommune	Div. tiltak Saltstraumen	19-23	610
39	Bodø kommune	Tursti Ausvika - Geitvågen	2019	600
40	Bodø kommune	Skaug skolekunstgressløkke	2022	526
41	Bodø kommune	Tur-/skiløype Heia - Furumoen	2019	500
42	Bodø kommune	Tursti Bertnesskaret - Skardalen	2023	500
43	Bodø kommune	P-plasser LS 2021 Bestemorenga	2019	400
44	Bodø kommune	Skillevegger Nordstrandahallen	2019	371
45	Bodø kommune	Skillevegg Stordalshallen	2019	340
46	Bodø kommune	Lysanlegg rehab BMX-banen Bratten	2019	184
47	Bodø kommune	Friidrettsanlegg oppmerking Mørkvedlia	2019	163
48	Bodø kommune	Friluftskart Saltstraumen/skjerstad/Misvær	2022	150
49	Bodø kommune	Rehab lys og underlag Hunstad ridehall	2019	100
		2019-2023, sum	kr:	709 481

Tabell 8: Ferdigstilte tiltak 2019 - 2023 i regi av Bodø kommune. Sortert etter kostnad. Alle tall i 1000 kr. Bodø kommune har ferdigstilt ca. 50 tiltak med kostnad over kr 100 000,-. Samlet kostnad ca. kr 710 mill. i perioden 2019-2023. Konkurransebasenget til Bodø Spektrum AS er tatt med som et kommunalt tiltak, siden Bodø kommune eier AS-et 100 %. Bassenget er pr okt. 23 ikke helt ferdig, slik at endelig sluttkostnad foreligger ikke..

Ferdigstilte tiltak 2019-2023 i regi av private				
	eier	anleggsoppgaver, tilrettelegging og tiltak	år	kostnad
1	Mørkvedhallen SA	Klatrehall, Mørkvedlia	2019	84 458
2	FK Bodø/Glimt	Tribuner, lokaler, div - Aspmyra Stadion	2022	40 000
3	Misvær IL	Ny heis og forlenget trase, Vestvatn alpinanl.	2019	13 443
4	Bodø Alpinklubb	Skiheis/- trekk, Skarmoen	2021	10 263
5	Mørkvedhallen SA	Kunstgress rehab, Mørkvedlia	2021	6 772
6	Bodø Østre skytterlag	Skytehall, Bestemorenga	2019	6 693
7	Bodø Spektrum AS/Glimt	Kunstgress Aspmyra Stadion	2022	6 000
8	Bodø Alpinklubb	Snøproduksjonsanlegg, Skarmoen	2019	4 400
9	Tverlandet IL	Skihytte/idrettshus, Hopen	2019	3 096
10	Bodø Alpinklubb	Lysanlegg, Skarmoen	2023	2 628
11	Innstranda IL/BK	Servicebygg Bestemorenga	2022	2 433
12	Salten golfklubb	Idrettshus - lagerbygg, Myklebostad	2019	2 178
13	Saltstraumen skytterlag	Elektroniske blinker, Saltstraumen	2023	1 243
14	Misvær IL	Misvær skolekunstgressløkke	2022	1 085
15	Tverlandet IL	Tråkkemaskin Hopen	2019	900
16	Tverlandet IL	5 ulike nærkart, inkl. skolekart	19-23	708
17	Bodø volley	Sandvolleybane Grønnåsen	2022	580
18	Mørkvedhallen SA	Rehab. Lysarmaturer	2019	455
19	BJFF	Viltmålbane m/elektr. skiver, Bestemorenga	2022	314
20	B&OI orientering	Nærmiljøkart Bodø sentrum	2023	214
21	Team Kvalvika	Friluftstoalett Kvalvika	2019	200
22	Bodø Kjøre- og Rideklubb	Vanningsanlegg, Hunstad ridehall	2022	180
23	Bodømarkas venner/BK	Bru Bodin kirke/Bodø elv	2020	100
			2019-2023, sum	kr: 188 343

Tabell 9: Ferdigstilte tiltak 2019 - 2023 i regi av private. Sortert etter kostnad. Alle tall i 1000 kr. Viser 23 ferdigstilte tiltak med kostnad over kr 100 000,-. Bodø kommune og staten, har gjennom tilskudd, lån og spillemidlene, også bidratt økonomisk i ulik grad for realisering av de private tiltakene.

11.4 Referanseliste

Dalene, K. E., Kolle, E., Steene-Johannessen, J., Hansen, B. H., Ekelund, U., Grydeland, M., . . . Tarp, J. (2022). Device-measured sedentary time in Norwegian children and adolescents in the era of ubiquitous internet access: secular changes between 2005, 2011 and 2018. *International Journal of Epidemiology*.

Dempsey, P. C., Biddle, S. J., Buman, M. P., Chastin, S., Ekelund, U., Friedenreich, C. M., ... & Bull, F. (2020). New global guidelines on sedentary behaviour and health for adults: broadening the behavioural targets. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 17(1), 1-12.

Denison E, Underland V, Nilsen ES, Fretheim A. Effekter av tiltak utenfor helsetjenesten for å øke fysisk aktivitet hos voksne. Rapport fra Kunnskapssenteret nr 19 - 2010 - Systematisk oversikt.

Grahn (1991). "Planera för bättre hälsa! – om sambandet mellan grönområden och hälsa" i Kullinger, B. og Strömberg, U-B. 1991 Planera för en bärkraftig utveckling" Byggeforskningsrådet. Stockholm

Ekelund U, Tarp J, Hansen BH, Jefferis B, Fagerland MW, Whincup P et al. (2019) Dose-response association between accelerometry measured physical activity and sedentary time and all-cause mortality: systematic review and harmonized meta-analysis. *BMJ*;366:l4570

Faskunger (2007). Den bygda miljös påverkan på fysisk aktivitet. Statens Folkhälsoinstitut, Sverige

Frost, J. L. (2010). *A History of Children's Play and Play Environments: Toward a Contemporary Child Saving Movement*. New York & London: Routledge.

Frost J. Evolution of American Playgrounds. *Scholarpedia* 7(12):30423. University of Texas at Austin. USA 2012

Pedersen, B. K., & Saltin, B. (2015). Exercise as medicine - evidence for prescribing exercise as therapy in 26 different chronic diseases. *Scand J Med Sci Sports*, 25 Suppl 3, 1-72.

Tromsø kommune (2023), Kommunedelplan for idrett og friluftsliv 2023-2026

<https://forskning.no/trening/sa-mye-koster-det-at-vi-rorer-for-lite-pa-oss/401034>

<https://www.dagensmedisin.no/folkehelse-folkehelseinstituttet-fysisk-aktivitet/nordmenn-sitter-for-mye-stille-og-er-for-lite-fysisk-aktive/562131>

<https://www.fhi.no/nettpub/hin/levevaner/fysisk-aktivitet/>

https://www.regjeringen.no/contentassets/21f3c112654a45fc82560215fb16e78d/veileder_kommunal_pla_nlegging_for_idrett_og_fysisk_aktivitet_2014_endret.pdf

<https://tverga.no/>

<https://www.fhi.no/he/folkehelserapporten/?term=>

